

Nico Hänninen

SIJOITUSRAHASTOT YKSITYISHENKILÖN KANNALTA

Esimerkkinä Danske Investin sijoitusrahastot

SIJOITUSRAHASTOT YKSITYISHENKILÖN KANNALTA

Esimerkkinä Danske Investin sijoitusrahastot

Nico Hänninen
Opinnäytetyö
Kevät 2010
Liiketalouden koulutusohjelma
Oulun seudun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun seudun ammattikorkeakoulu
Liiketalouden koulutusohjelma

Tekijä: Nico Hänninen

Opinnäytetyön nimi: Sijoitusrahastot yksityishenkilön kannalta - esimerkkinä Danske Investin sijoitusrahastot

Työn ohjaaja: Arja Itkonen

Työn valmistumislukukausi ja – vuosi: Kevät 2011 Sivumäärä: 55 + 6

TIIVISTELMÄ

Sijoitusrahastoihin investoiminen on yksityishenkilöiden kasvava sijoitus- ja säästämismahdollisuus. Nykyisin markkinoilta löytyykin useita erilaisia sijoitusrahastoja, kuten esimerkiksi osake-, yhdistelmä-, korko- ja erikoisrahastoja, joista sijoittajat voivat valita mieleisensä. Sijoitusrahaston valinnassa otetaan huomioon henkilökohtaisesti muun muassa sijoittajan riskinsietokyky ja tuottotavoite, sekä sijoittamiseen suunniteltu aika.

Sijoitusrahaston tyylistä riippumatta, sijoitusrahastojen periaate on kerätä säästäjien varat yhteen ja ammattitaitoisesti sijoittaa hajauttamalla rahaston varat sijoituspolitiikan mukaisesti eri arvopapereihin. Tästä syntyvää kokonaisuutta kutsutaan sijoitusrahastoksi, jonka myötä myös piensijoittajilla on mahdollista päästä pienin kustannuksin esimerkiksi Intian osakemarkkinoille tai Teksasin öljymarkkinoille.

Opinnäytetyöni toimeksiantaja oli Sampo Pankin Tuiran konttori, jossa valmista työtä voidaan käyttää tuki- ja koulutusmateriaalina. Sampo Pankin kuuluessa Danske Bank konserniin, esittelin oikeita Danske Investin rahastoja esimerkkeinä teorian tueksi.

Opinnäytetyöni päätavoite oli luoda sellainen sijoitusrahastomateriaali, jonka sijoitusrahastoista tietämätön voisi lukemisen lisäksi myös ymmärtää. Tämän lisäksi tavoitteeni oli, että opinnäytetyöni toisi lisäarvoa alan ammattilaisille tai vähintään muistuttaisi lukijaansa sijoitusrahastojen peruseräilyä.

Tärkein tutkimusmenetelmä tässä opinnäytetyössä oli kirjoituspöytätyö, jossa lähteenä käytin mahdollisimman uusia kirjoja, artikkeleita ja Internet-sivuja. Tämän lisäksi käytin laadullisen tutkimuksen menetelmää, haastattelua, jonka tarkoitus oli saada sijoitusasiantuntijoiden mielipiteitä siihen, mitä sijoitusrahastomateriaalin tulisi sisältää.

Asiasanat: rahoitusmarkkinat, riskienhallinta, sijoitusrahastot, sijoitukset

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Programme in Business and Economics

Author: Nico Hänninen

Title of thesis: Mutual funds from the private person's point of view – a case
Danske Invest's mutual funds

Supervisor: Arja Itkonen

Term and year when the thesis was submitted: Spring 2011

Number of pages: 55 + 6

ABSTRACT

Mutual fund investing is a growing investment and saving option for private individuals. Nowadays several different mutual funds can be indeed found in the financial market such as equity, bond, balanced and special funds from which the investor can choose the one that pleases her or him the most. In the fund choosing process the investor's risk tolerance, and return on profit target as well as the planning time for the investment are taken into account.

Regardless of the mutual fund style, the principle of the mutual fund is to gather saver's assets and professionally invest them in the various securities by diversifying in accordance with the fund's investment policy. This entity is called mutual fund which allow even small investors enter for the Indian stock market or the Texas oil market at minimum cost.

The client company for this thesis was Sampo Pankki, Tuira branch office where the completed thesis can be used as support and training material. Since Sampo Pankki belongs to the Danske Bank Group, I presented authentic examples of Danske Invest funds to support the theory.

The primary goal for this thesis was to create such a mutual funds material, which non-experts can also understand. In addition to that, my goal was to add some value to professionals or at least remind the readers of the basics of the mutual funds.

The main research method employed this thesis was information research. The main sources consisted of latest literature, articles and Internet web pages. In addition to that, two interviews with Sampo Pankki investment specialists were conducted so that the thesis would include everything that the specialists considered important when speaking about mutual funds.

Keywords: financial market, risk management, mutual funds, investments

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	7
2	RAHOITUSMARKKINAT	9
2.1	Rahamarkkinat	11
2.2	Pääomamarkkinat	13
3	SIJOITTAMINEN	15
3.1	Vaurastuminen	15
3.2	Korkojen tärkeys.....	17
4	SIJOITUSRAHASTOJEN RAKENNE JA EDUT	18
4.1	Sijoitusrahastojen rakenne	19
4.2	Rahastoyhtiön rooli sijoitusrahastoissa	20
4.3	Sijoitusrahastojen edut	21
5	SIJOITUSRAHASTOJEN TUOTTO JA KULUT	22
5.1	Sijoitusrahastojen tuotto	22
5.2	Sijoitusrahastojen kulut	22
5.3	Salkunhoitotyylit	24
5.4	Sijoitusrahastojen verotus	25
6	SIJOITUSRAHASTOJEN RISKIT	27
6.1	Allokointi.....	28
6.2	Johdannaiset	29
6.3	Volatiliteetti	31
7	SIJOITUSRAHASTOTYYPIT	33
7.1	Osakerahastot	33
7.2	Korkorahastot	34
7.3	Yhdistelmärahastot.....	38
7.4	Ratkaisurahastot	39
7.5	Hedgerahastot.....	40
7.6	Erikoisrahastot.....	41
7.7	Indeksiosuusrahasto	42
8	SIJOITUSRAHASTOJEN VERTAILU	44

8.1	Sijoitusrahastojen keskinäinen vertailu.....	44
8.2	Osakesijoittaminen paras vaihtoehto.....	45
8.3	Morningstar – analyysiyrittäjä	46
9	POHDINTA	48
	LÄHTEET	50
	LIITTEET	55

1 JOHDANTO

Mikäli vuoden 2009 alussa laitettiin varoja säästöön esimerkiksi 0,2 prosenttiselle säästötilille ja jäätiin henkseleitä paukutellen odottelemaan korkotuloja vuoden lopussa, voin heti kertoa, että paukuttelu loppui lyhyeen. Vuonna 2010 inflaatio eli rahan arvon heikkeneminen oli keskimäärin 1,2 prosenttia eli todellisuudessa varojen arvo oli laskenut prosentin vuoden alusta. Onneksi nykyisin kuluttajille löytyy hyviä ja yksinkertaisia vaihtoehtoja pienikorkoisten säästötilien sijaan, kuten yleistyvät sijoitusrahastot. Vuonna 2010 kaikki rahastoluokat päihittivät inflaation, joten rahan arvo ei päässyt heikentymään lojuessa säästötilillä. Parhaiten vuonna 2010 tuottivat pohjoismaihin sijoitetut osakerahastot, jotka tuottivat peräti 36 prosenttia. Eikö tämä kuulosta jo hieman paremmalta kuin 0,2 prosentin säästötili? (Muukkonen 2011, 47.)

Vuosi 2010 oli kaiken kaikkiaan melko hyvä sijoitusrahastoille, vaikka se sisälsi muutaman heikomman kuukauden Kreikan lainakriisin ja Irlannin pankkikriisin takia. Huomattavissa oli sijoittajien nopea reagoiminen kriiseihin, mikä näkyi parin miljardin lunastuksilla muutaman kuukauden aikana. Sijoittajien hötkyilyistä huolimatta kotimaisten rahastojen pääoma nousi seitsemän miljardia, jolloin kotimaisten rahastojen kokonaispääoma oli 61,5 miljardia. (Muukkonen 2011, 47.)

Opinnäytetyössä perehdytään sijoitusrahastomaailmaan pääsääntöisesti yksityishenkilön näkökulmasta. Käsiteltäviä aiheita ovat muun muassa rahoitusmarkkinat, sijoitusrahastojen toimintaperiaate, eri sijoitusrahastotyypit, sijoittamiseen liittyvät riskit ja niihin varautuminen, sekä miten sijoitusrahastoja voidaan vertailla keskenään. Toimeksiantaja opinnäytetyölle on Sampo Pankin Tuiran konttori, jossa valmista opinnäytetyötä voidaan käyttää mahdollisena tuki- tai koulutusmateriaalina.

Valitsin vetoketjumallin sijoitusrahastomateriaalin esittelyyn, sillä mielestäni tämän keinon myötä teorian avaaminen lukijalle oli helpompaa. Vetoketjumalli

tarkoittaa sitä, ettei lopussa ole perinteistä tulos-kappaletta vaan esittelen teorian ja käytännön rinnakkain läpi opinnäytetyön.

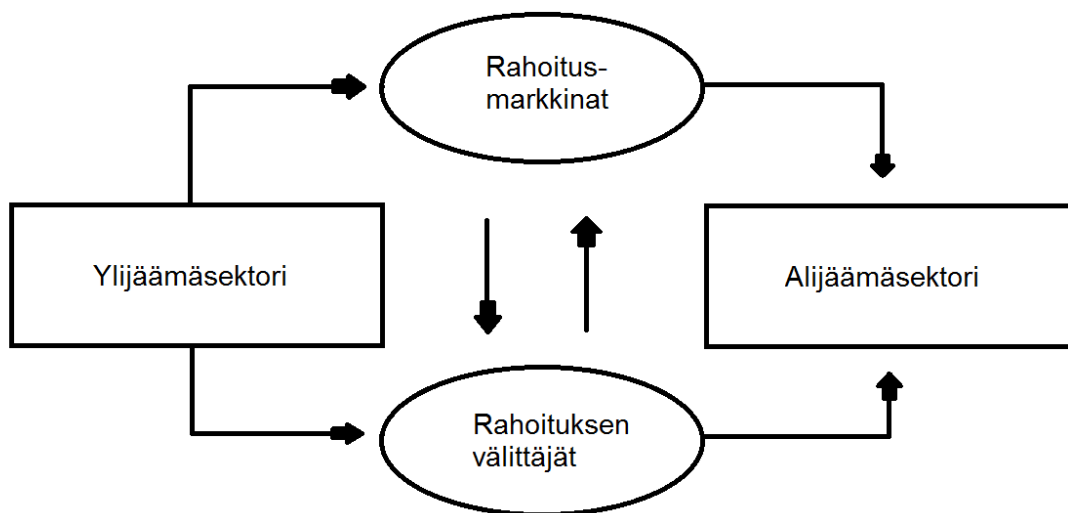
Tärkein tutkimusmenetelmä opinnäytetyötyöprosessissa oli kirjoituspöytä-tutkimus. Tämän lisäksi haastattelin kahta Sampo Pankin sijoitusasiantuntijaa, jotta opinnäytetyö käsitteli kaikkia niitä asioita, jotka asiantuntijat kokivat tärkeiksi asioiksi käsiteltäessä sijoitusrahastoja. Haastattelussa käytin puolistrukturoitua haastattelulomaketta (liite 1), jonka tarkoitus oli johdattaa keskustelua, mutta samalla olla vaikuttamatta haastateltavan kommentteihin.

Opinnäytetyön toimeksiantaja, Sampo Pankki, tarjoaa kokonaisvaltaisia pankkipalveluita henkilö-, yritys- ja yhteisöasiakkaille. Perinteisten pankkipalveluiden lisäksi yritys on erikoistunut sijoittamiseen ja säästämiseen. (Sampo Pankki 2011a, hakupäivä 5.4.2011.) Yrityksen visio on tuoda asiakkaille ainutlaatuista asiakaspalvelua ja sen avulla saavuttaa päämääränsä olemalla paras paikallinen pankki. Sampo Pankin etuina voidaan pitää Danske Bank – konserniin kuulumisen tuomia suuren pankin etuja, kuten laajat tuotevalikoimat, suuret kehitysmahdollisuudet ja vahva taloudellinen asema. (Sampo Pankki 2011b, hakupäivä 5.4.2011.)

Sampo Pankin edeltäjä perustettiin vuonna 1887, jolloin yritys oli Suomen valtion omistama Postisäästöpankki. Vuosien saatossa pankin nimi ja omistussuhteet ovat muuttuneet yksinkertaisesta talletusten vastaanottajasta kokonaisvaltaiseksi finanssikonserniksi. (Sampo Pankki 2011c, hakupäivä 5.4.2011.) Vuodesta 2007 Sampo Pankki on ollut osa suurempaa pohjoismaista Danske Bank- konsernia, joka toimii 14 maassa ja palvelee yli viittä miljoonaa asiakasta. Konsernin vahvuus perustuu Danske Banking -konseptiin, jossa organisaatio, tietojärjestelmät, tuotekehitys ja tuotteet ovat lähes identtisiä joka maassa. Yksi yhtenäinen konsepti mahdollistaa entistä paremman taloudellisen tehokkuuden verrattuna moneen erilliseen konseptiin. (Sampo Pankki 2011a, hakupäivä 5.4.2011.) Työssä esitettävät esimerkkirahastot ovat oikeita Danske Invest-rahastoja, joilla tuetaan suuria tietoteoriaosuuksia.

2 RAHOITUSMARKKINAT

Rahoitusmarkkinoiden tarkoitus on välittää rahaa mahdollisimman tehokkaasti ylijäämäsektorilta alijäämäsektorille (katso kuvio 1). Teoria avautuu helposti esimerkillä, jossa kotitalous (yliäämäsektori) laittaa varoja pankin (rahoituksen välittäjä) säästötilille, jotka lainataan eteenpäin rahoitusta tarvitsevalle yritykselle (alijäämäsektori). Kotitalous ei itse ole tehnyt mitään sopimusta rahaa tarvitsevan yrityksen kanssa, joten varat ovat turvassa ja kotitalous voi likvidoida eli saada varansa käteiseksi heti kun haluaa. Pankki sen sijaan ottaa tietoisien riskien ja sijoitus voi olla pankin näkökulmasta epälikvidi, eli lainaraha ei ole heti muutettavissa rahaksi. (Knüpfer & Puttonen 2009, 49–51.)

KUVIO 1. Rahoitusmarkkinoiden rooli kansantaloudessa (Knüpfer & Puttonen 2009, 49).

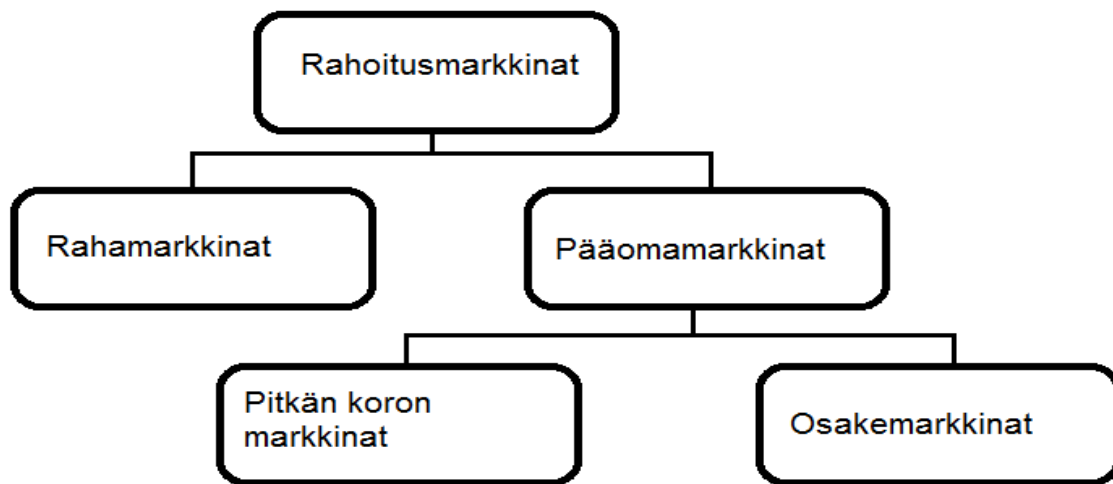
Toinen tehtävä rahoitusmarkkinoilla on informaation välittäminen. Esimerkiksi espanjalainen suuryritys voi myydä sijoittajille osakkeitaan ja noteerata, eli todeta, niiden arvo Helsingin pörssissä tai ottaa lainaa japanilaiselta eläkesäätiöltä uuden investointikohteen vuoksi. Tämä esimerkki kuvastaa sitä, miten tehokkaasti ja nopeasti tieto liikkuu nyky maailmassa. Koska yritykset joutuvat väliajoin tiedottamaan omista tilinpäätöksistään, eivät yritykset pysty peittelemään toimintaedellytyksen heikentymistä ja markkinat pysyvät tehokkaina. Informatiivisesti tehokkailla markkinoilla tarkoitetaan

arvopapereiden hintojen reagoimista uuteen informaation välittömästi ja oikealla tavalla. (Knüpfer & Puttonen 2009, 49–51 & 162.)

Kolmas rahoitusmarkkinoiden tehtävä on riskin hajauttaminen. Esimerkiksi osakemarkkinoilla riskin hajauttaminen on mahdollista niin suur- kuin piensijoittajille, sillä osakkeiden pienten yksikkökokojen ansiosta yhteen yritykseen sijoitettava summa voi olla hyvinkin pieni, vaikka yrityksen rahan tarve olisi suuri. Näin sijoitettavissa oleva pääoma voidaan sijoittaa useampaan yhtiöön ja näin hajauttaa riskiä sen sijaan, että koko salkun arvo olisi sidoksissa yhteen yritykseen. (Nasdaq 2010, 9.)

Neljäs tärkeä rahoitusmarkkinoiden tehtävä on sijoitusten likviditeetin parantaminen. Mitä likvidimpi sijoituskohte on, sitä helpompaa ja nopeampaa on muuttaa sijoitetut pääomat takaisin rahaksi. Usein yritykset tarvitsevatkin rahoitusta pidemmäksi ajaksi kuin sijoittaja on valmis sitoutumaan. Koska rahoitusmarkkinat parantavat markkinoiden likviditeettiä, toimivilla jälkimarkkinoilla sijoittajilla on mahdollista muuttaa sijoituksensa rahaksi nopeasti, ilman että yrityksen tarvitsee luopua pääomasta. Jälkimarkkinoilla tarkoitetaan arvopapereiden kaupankäyntiä, joka voi olla esimerkiksi osakkeiden osto ja myyminen. (Nasdaq 2010, 9 & 163.)

Rahoitusmarkkinat koostuvat rahamarkkinoista ja pääomamarkkinoista, joista jälkimmäinen koostuu pitkän koron markkinoista ja osakemarkkinoista (katso kuvio 2). Tässä kappaleessa käsitellään rahoitusmarkkinoita edellä mainitun jaottelun perusteella. Rahoitusmarkkinat voidaan myös jakaa primääri- ja sekundäärimarkkinoihin. Primääri- eli ensisijaismarkkinoilla tarkoitetaan arvopaperimarkkinoita, joilla yritykset voivat hankkia uutta omaa pääomaa (esimerkiksi osakeanti) ja vierasta pääomaa (esimerkiksi velkakirjojen myynti). Mikäli myytävä arvopaperi on oman ja vieraan pääoman yhdistelmä, kutsutaan sitä välirahoitusinstrumentiksi. Sekundääri- eli toissijaismarkkinat tarkoittavat rahoitusinstrumenttien, kuten osakkeiden ja velkakirjojen jälkimarkkinoita. (Knüpfer & Puttonen 2009, 48–51.)

KUVIO 2. Rahoitusmarkkinoiden rakenne (Knüpfer & Puttonen 2009, 52).

Yritysten yhtä mahdollista tapaa hankkia uutta pääomaa kutsutaan osakeanneiksi, joita on erityyppisiä. Uusmerkinnällä tarkoitetaan sellaista osakeantia, jossa yrityksen osakepääomaa korotetaan myymällä sijoittajille uusia osakkeita. Usein yrityksen vanhoilla osakkeen omistajilla on etuoikeus uusiin osakkeisiin, ja mikäli etuoikeutta ei käytetä, voi yritys myydä uudet osakkeet markkinoilla. Joskus uusmerkinnän yhteydessä toteutetaan rahastoanti eli ilmaisemissio. Tässä tapauksessa yrityksen osakepääomaa korotetaan, mutta ilman lisäsijoituksia osakkeiden omistajilta, mikä voi tapahtua muun muassa osakepääoman lisäämisellä joltakin yrityksen tililtä tai yrityksen vapaasta pääomasta. Tärkeintä rahastoannissa on muistaa, ettei yrityksen osakepääoma nouse, eikä yritys saa lisää uutta rahaa käyttöönsä, vaan vanhojen osakkeiden omistajien osakelukumäärä kasvaa, esimerkiksi ehdoin; kahdella vanhalla osakkeella yksi uusi osake. (Knüpfer & Puttonen 2009, 58.)

2.1 Rahamarkkinat

Lyhytaikaisten, eli alle vuoden kestoisten rahoitusinstrumenttien markkinoita kutsutaan rahamarkkinoiksi. Suomalaiset rahamarkkinat alkoivat kehittyä nykymuotoonsa vuonna 1987, jolloin pankkien sijoitustodistusmarkkinat alkoivat kehittyä. Tällöin syntyivät myös Helibor-korot, jotka nykyisin tunnetaan nimellä euriborkorot. Syy muutoksen taustalla oli rahamarkkinoiden laajeneminen euroalueen laajuiseksi. (Knüpfer & Puttonen 2009, 52.)

Kuluttajien keskuudessa tunnettu rahamarkkinainstrumentti, euriborkorko on viitekorko, jolla euro-alueen suuret ja parhaiksi luokitellut pankit ovat valmiita antamaan toisilleen luottoa. Euriborkorko syntyy, kun neljäkymmentäyhdeksän eurooppalaista pankkia antavat arvionsa korostaan. Näistä arvioista lasketaan keskiarvo, josta euriborkorko laskennan ulkopuolelle jätetään 15 prosenttia ylimmistä ja 15 prosenttia alimmista koroista. Lopuista lasketaan keskiarvo ja esitetään se kolmen desimaalin tarkkuudella, jota kutsutaan euriborkoroksi. Euribor lasketaan viidelle eri maturiteetille, eli voimassaoloajalle, joita ovat 1-3 viikkoa ja 1-12 kuukautta. Muuttuvia euriborkorkoja sijoittaja voi seurata päivittäin esimerkiksi sanomalehdistä. (Euribor 2009a, hakupäivä 7.4.2011.) Yksi edellä mainitusta neljästäkymmenestäyhdeksästä euriborkorkoon vaikuttavasta pankista on Danske Bank konserniin kuuluva tanskalainen Den Danske Bank. (Euribor-rates 2010, hakupäivä 7.4.2011).

Euriborin lisäksi muita rahamarkkinainstrumentteja ovat valtion velkasitoumukset ja kunta- sekä yritystodistukset. Ne vastaavat pankin sijoitustodistuksia sillä erotuksella, että rahan lainaajana toimii valtio, kunta tai yritys. Ero lyhytaikaisilla rahamarkkinainstrumenteilla ja pääomainstrumenteilla syntyy maturiteetin lisäksi rahamarkkinoiden käydessä kauppaa niin sanotuilla diskonttoinstrumenteilla. Tämä tarkoittaa sitä, ettei rahamarkkinainstrumenteille makseta korkoa, vaan sijoittajan tuotto muodostuu pelkästään arvopaperin arvonnoususta. Sijoittaja siis ostaa arvopaperin alle nimellisarvon ja lainan erääntyessä hänelle maksetaan täysi nimellisarvo. Poikkeuksena kuitenkin joukkovelkakirjat, joille maksetaan tyypillisesti korkomaksuja, eli niin sanottuja kuponkikorkoja vuosittain. (Knüpfer Puttonen 2009, 53.)

Viimeisen kymmenen vuoden aikana suomalaisten yritysten rahoituksellinen ympäristö on kokenut suuren muutoksen. Nykyisin luotot liitetään pääosin juuri euriborkorkoon. Toinen suosittu viitekorko on pankkien omat prime-korot, jotka seuraavat rahamarkkinakorkoja, mutta niitä ei muuteta päivittäin, vaan hieman jälkikäteen. Esimerkiksi keväällä 2009 euriborkorot laskivat nopeasti, minkä johdosta pankkien prime-korot olivat hetken paljonkin niitä korkeammalla. (Knüpfer & Puttonen 2009, 53.) Yleinen tilanne, jossa kuluttajat viimeistään tutustuvat edellä esitettyihin korkoihin, on asuntolainan yhteydessä, jolloin mietitään viitekoron, eli euriborin ja prime-koron, valintaa. Käytännössä yleinen

korkokehitys määrää kumpi koroista on edullisempi kuluttajalle, sillä nopeissa kurssimuutoksissa euribor reagoi nopeammin muutoksiin kuin prime-korot. (Euribor 2009b, hakupäivä 7.4.2011.)

2.2 Pääomamarkkinat

Pääomamarkkinat jaetaan osakemarkkinoihin ja pitkän koron markkinoihin, joista jälkimmäinen tunnetaan yleisemmin joukkolainamarkkinoina. Tällä tarkoitetaan suurta lainaa, joka on jaettu useaan samanehtoiseen joukkovelkakirjaan. Tärkeää on tietää, että joukkovelkakirjat ovat jälkimarkkinakelpoisia velkasitoumuksia eli niitä voidaan ostaa ja myydä lainan liikkeellelaskun ja takaisinmaksun aikana. Suomessa joukkolainamarkkinoista suuren osan muodostavat valtion obligaatiot. Nykyisin korkomarginaalit ovat niin alhaalla, ettei yritysten kannata tehdä resursseja vaativia joukkolainaoperaatioita, koska pankeista lainarahaa saa vähintään samalla hinnalla. (Knüpfer & Puttonen 2009, 54–55.)

Toinen osa pääomamarkkinoista muodostuu osakemarkkinoista, joista näkyvimmin Suomessa näkyy Helsingin pörssissä tehdyt kaupat. Osakkeita voi myydä ja ostaa myös pörssin ulkopuolella, mutta yleensä kysyntä ja tarjonta kohtaavat nopeasti toisensa juuri pörsseissä. Pörssien ulkopuolella tehdyistä osakekaupoista joutuu myös maksamaan varainsiirtovero, mitä ei tarvitse maksaa, mikäli kauppa suoritetaan pörssissä. (Knüpfer & Puttonen 2009, 56.)

Kaikkien maiden kansalliset pörssit muodostavat tärkeän informaatiolähteen kyseisten maiden yritysten taloudellisen tilanteen kehittymisestä. Osakkeiden hinnat nousevat ja laskevat eri tahtiin, mutta yleistä kurssikehitystä pyritään kuvaamaan erilaisilla indekseillä. Tunnettuja indeksejä maailmalla ovat muun muassa Englannin FTSE (Lontoo), Japanin Nikkei 225 (Tokio), Yhdysvaltojen Nasdaq, Dow Jones Industrial Average ja S&P 500 (New York) sekä Suomen tunnetuin pörssi OMX Helsinki 25. Indekseihin liitetyt numerot kuvaavat yhtiöiden määrää, kuten esimerkiksi S&P 500 indeksi kuvaa 500 amerikkalaisen yrityksen kehitystä. (Knüpfer & Puttonen 2009, 56–57.) Kuviossa 3 on esitettyä yhden maailman kuuluisimman indeksin, Standard & Poor's 500 indeksin,

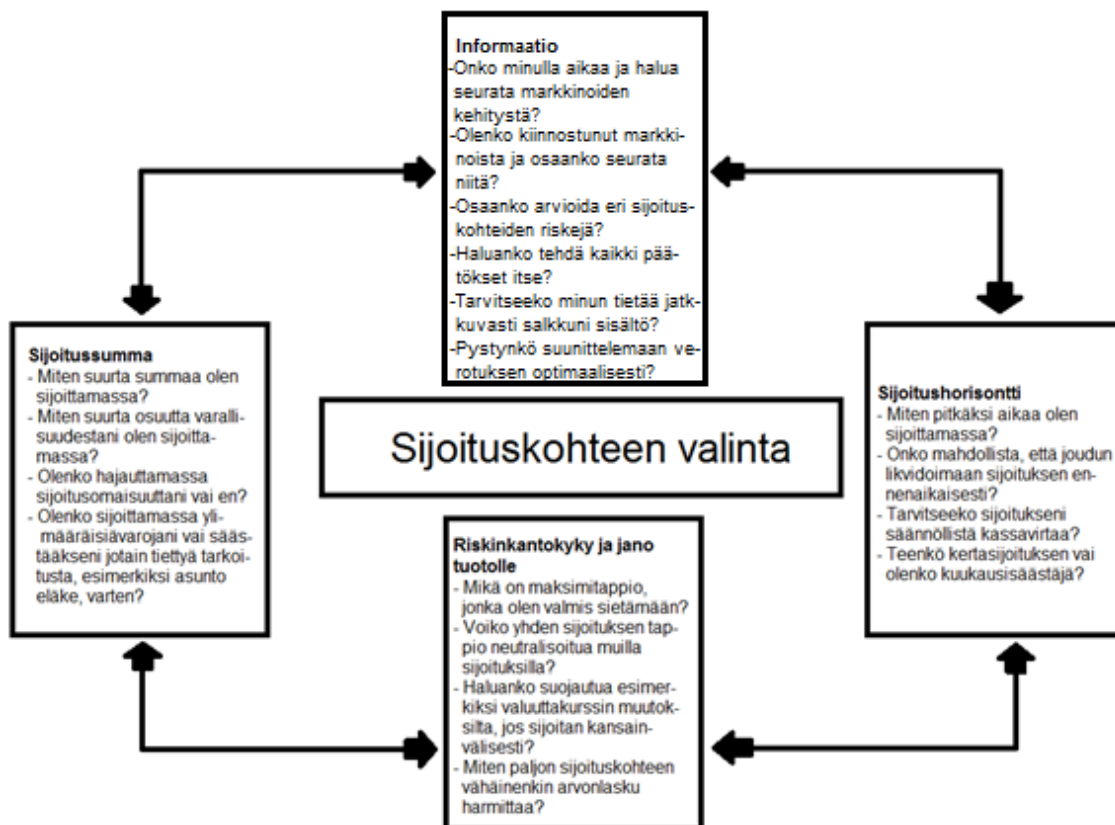
arvonvaihtelua viimeisen viiden vuoden ajalta. Kuviosta näkyy selkeästi, kuinka parin vuoden takainen pankkikriisi on vaikuttavat kurssiin, mutta myös miten markkinoiden tapana on nousta pitkällä aikavälillä.

KUVIO 3. S&P 500 indeksin arvonvaihtelu viiden vuoden aikana (MSM 2011, hakupäivä 23.3.2011).

3 SIOJITTAMINEN

Sijoittaminen on monivaiheinen prosessi, joka alkaa sijoittajan riskinsietokyvyn tunnistamisella ja päättyy tulosten arviointiin. Prosessin aikana sijoituskohteen valintaan vaikuttavat informaatio, riskinkantokyky, tuottotavoite, sijoitushorisontti ja -summa. Kuviossa neljä on esitettyä tarkemmin kyseiseen prosessiin liittyvät vaiheet. (Puttonen & Repo 2011, 18–26.)

KUVIO 4. Sijoituskohteen valinta (Puttonen & Repo 2011, 18).

3.1 Vaurastuminen

Vaurastumista voidaan verrata mihin tahansa tavoitteelliseen toimintaan, esimerkiksi maratonin juoksuun. Aluksi ajatus tuntuu hieman oudolta, mutta niin maraton harjoittelu kuin sijoittaminen käy läpi samat vaiheet matkalla tavoitteeseensa. Todennäköisesti kummassakin suunnittelu alkaa analysoinnilla. Sijoittamisen kohdalla mietitään omat nykyiset tulot ja menot,

jotta tiedetään kuinka paljon on varaa sijoittaa esimerkiksi sijoitusrahastoon ja maratonin kohdalla arvioidaan oma nykyinen kunto. Seuraavaksi mietitään tavoite, joka voi olla esimerkiksi tuhannen euron ulkomaanmatka tai 42 kilometrin juokseminen alle viiteen tuntiin. (Puttonen 2009b, 15–18.)

Kolmannessa vaiheessa tehdään varsinainen suunnitelma siitä, kuinka kauan aiomme säästää rahastoon, jotta ulkomaanmatka olisi mahdollista. Mikäli asetetaan iso tavoite verrattuna lähtövarallisuuteen, on hyvä ottaa huomioon, että suurin osa säästöistä on sijoitettava tuottavasti tuon tavoitteen saavuttamiseksi. Tosin pitkällä aikavälillä säästäessä pienistä summista kertyy yllättävän nopeasti enemmän kuin osasi odottaa, sillä mitä nopeammin säästämisen aloittaa, sen tehokkaammin korkoa korolle -ilmiö alkaa toimia. Maratonin kohdalla voidaan miettiä hyväkuntoisen henkilön kohdalla maratonin suorittamista kahden kuukauden päästä, kun huonokuntoinenkin voi asettaa maratonin suorittamisen realistisesti esimerkiksi kahden vuoden päähän. (Puttonen 2009b, 16–17.)

Neljännessä vaiheessa aloitamme varsinaisen säästämisen, jossa tärkeintä on systemaattisuus ja se ettei suunnitelmasta paljoa poiketa. Esimerkiksi säästösumman voi laittaa muutaman päivän myöhässä tai jättää kerran laittamatta kokonaan, mikäli esimerkiksi on ilmennyt ylimääräisiä lääkärikuluja. Maratoniin harjoiteltaessa voidaan jättää jokin juoksukerta väliin, kunhan molemmissa tapauksissa alkuperäisessä suunnitelmassa pysytään ja seuraavalla kerralla säästetään suunnitellusti tai lähdetään kelistä riippumatta lenkille. (Puttonen 2009b, 17–18.)

Viimeisessä vaiheessa analysoidaan tavoitteita ja mahdollisesti muutetaan jotain, mikäli alussa laitettu tavoite ei ole realistinen. Tähän on voinut vaikuttaa muun muassa säästäjän tulojen laskeminen, menojen kasvaminen tai maratoonarin kipeytyneet jalat, jotka ovat tehneet asetetuista tavoitteista liian kovia. Uusien tavoitteiden asettamisen jälkeen jatketaan systemaattisesti uudelleen asetettujen tavoitteiden saavuttamista. (Puttonen 2009b, 17–19.)

3.2 Korkojen tärkeys

Säästäminen on parempi aloittaa tänään kuin tulevaisuudessa. Mitä nopeammin säästämisen aloittaa, sen nopeammin varallisuus alkaa kertyä säästösummista, niihin kertyneistä koroista sekä korkojen koroista. Esimerkiksi 10 000 euroa sijoitettuna keskimäärin yhden prosentin vuodessa kasvavaan sijoitusrahastoon on kymmenen vuoden päästä 11 046 euroa. Viiden prosentin sijoitusrahastoon sijoitettaessa kyseinen summa kasvaisi 16 289 euroon. Kymmenen prosentin vuotuinen tuotto taas kasvattaisi pääomamme 25 937 euroon. (Puttonen 2009b, 23–25.)

Kymmenen vuotta on usein kuitenkin lyhyt aikajakso säästämiselle, kun puhutaan vaikka eläkesäästämisestä. Taulukossa yksi on esitetty 50 000 euron reaalin arvo tulevaisuudessa eri tuotto-odotuksin. Esimerkissä oletetaan, että inflaatio on keskimäärin 2,0 % vuodessa. Tuotto-odotuksia voidaan verrata esimerkiksi käyttötiliksi (0,1 %), säästötiliksi (2,0 %) ja sijoitusrahastoksi (6,0 %). Taulukon pienimmällä ja suurimmalla arvolla on lähes 100 000 euroa eroa, joten koroilla on todella suurta merkitystä. (Puttonen & Repo 2011, 22–23.)

TAULUKKO 1. 50 000 euron arvo tulevaisuudessa eri tuotto-odotuksilla (Puttonen & Repo 2011, 23).

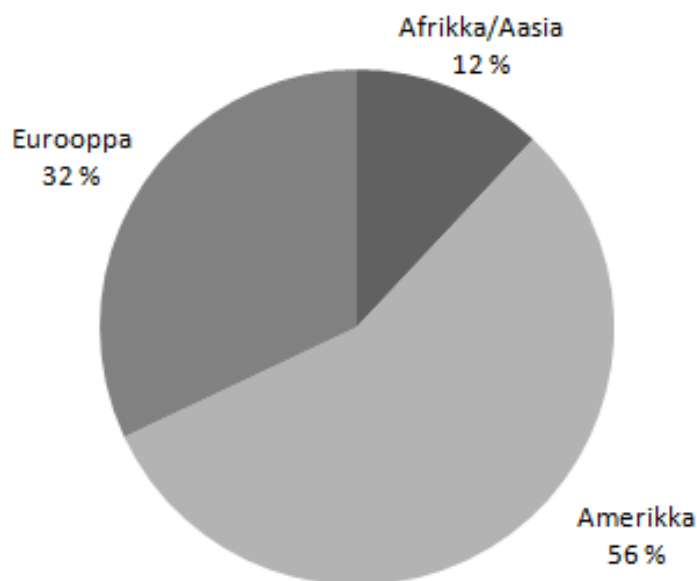
Säästösumma nyt 50 000 euroa, inflaatio 2,0 % p.a.

Vuosituotto	0,1 %	2,0 %	6,0 %
Säästösumma reaalisena:			
vuoden kuluttua	49 050 €	50 000 €	51 961 €
5 vuoden kuluttua	45 427 €	50 000 €	60 603 €
10 vuoden kuluttua	41 272 €	50 000 €	73 456 €
25 vuoden kuluttua	30 952 €	50 000 €	130 802 €

4 SIJOITUSRAHASTOJEN RAKENNE JA EDUT

Vuonna 1999 Yhdysvaltalaisiin sijoitusrahastoihin oli sijoitettuna yli kuusi miljardia euroa, ja vain vuotta myöhemmin vuonna 2000 sijoitusrahastoihin tehdyt sijoitukset kasvoivat ensimmäisen kerran amerikkalaisten pankkitalletuksia suuremmiksi. Voidaan siis sanoa, että ainakin Yhdysvalloissa sijoitusrahastojen suosio on vankalla pohjalla. (Puttonen ym. 2011, 41.)

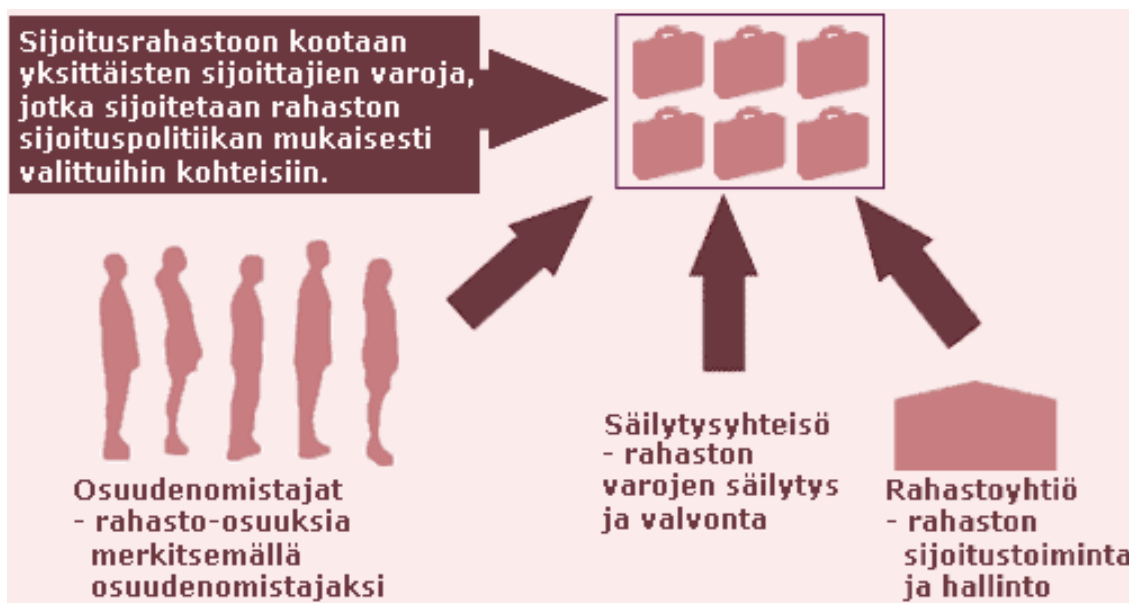
Rahastosijoittaminen on sijoitussummaltaan maailman suurinta Yhdysvalloissa, mutta se on tullut suosituksi myös muualla maailmassa. Eurooppalaisten rahastojen koko oli noin puolet amerikkalaisten vastaavasta vuonna 2010. Kuviossa viisi on esitettynä maailman rahastopääomien jakauma maantieteellisesti vuoden 2010 lopussa. Siitä huolimatta, että Yhdysvalloissa sijoitusrahastoissa on lähes kaksinkertaisesti pääomaa, on Euroopassa olevien sijoitusrahastojen määrä nelinkertainen. (Puttonen & Repo 2011, 41–43.)

KUVIO 5. Maailman rahastopääomien jakauma maantieteellisesti vuoden 2010 lopussa (Puttonen & Repo 2011, 42).

4.1 Sijoitusrahastojen rakenne

Sijoitusrahasto koostuu yksittäisten sijoittajien varoista, jotka sijoitetaan rahaston sijoituspolitiikan mukaisesti valittuihin kohteisiin. Jokaisen sijoitusrahaston tarkemmat tiedot ja sijoituspolitiikka, kuten esimerkiksi rahaston tyyppi ja millaista sijoituspolitiikka se harjoittaa, on kerrottu rahaston omassa rahastoesitteessä. Yksittäisten varojen kerääjänä toimii rahastoyhtiö, joka vastaa myös rahaston toiminnasta ja hallinnoinnista. Sijoitusrahastojen omistajia ovat kuitenkin siihen sijoittaneet henkilöt, yhteisöt ja säätiöt, joiden kesken sijoitusrahasto jakaantuu keskenään yhtä suuriin rahasto-osuuksiin, jotka tuottavat yhtäläiset oikeudet rahastossa olevaan omaisuuteen. Kuviossa kuusi on esitetty yhteenveto siitä mikä on sijoitusrahasto. (Finanssivalvonta 2010, hakupäivä 8.3.2011.) Yksinkertaisesti ilmaistuna sijoitusrahaston toimintaperiaate on kerätä säästäjien varat yhteen ja sijoittaa ne hajautetusti sekä ammattitaitoisesti eri arvopapereihin, jotka muodostavat sijoitusrahaston. (Puttonen & Repo 2011, 53).

KUVIO 6. Mikä on sijoitusrahasto? (Finanssialan keskusliitto 2007, hakupäivä 7.3.2011).

Esimerkiksi Danske Invest Eurooppa Osakkeen rahastoesitteessä kerrotaan, että kyseinen rahasto on perustettu 1.12.1997. Sen sijoitustoiminnan tavoite on pitkällä aikavälillä arvonnousu aktiivisen omaisuudenhoidon keinoin ja

sijoitustoiminnassa pyritään varat hajauttamaan pääosin Euroopassa noteerattujen yhtiöiden osakkeisiin sekä osakesidonnaisiin arvopapereihin, mutta ei kuitenkaan Suomeen. Esitteestä käy ilmi myös palkkiot, kulut ja tunnusluvut. Muun muassa näiden tietojen perusteella sijoittaja voi pohtia, josko kyseinen rahasto olisi hänen sijoitustavoitteen ja -aikataulun mukainen valitessaan sopivaa rahastoa. (Danske Invest 2011c, hakupäivä 23.3.2011.)

4.2 Rahastoyhtiön rooli sijoitusrahastoissa

Rahastoyhtiön tehtävä on harjoittaa sijoitusrahastotoimintaa huolellisesti, itsenäisesti ja asiantuntevasti rahasto-osuudenomistajien yhteiseksi eduksi. Jotta tähän tavoitteeseen päästäisiin, on olemassa sijoitusrahastolaki, jolla pyritään takaamaan muun muassa rahasto-osuudenomistajien kohtelu yhdenvertaisesti. (Sijoitusrahastolaki 48/1999 4:26.1 §.)

Osakeyhtiömuotoinen rahastoyhtiö voi perustaa yhden tai useamman sijoitusrahaston, joilla täytyy olla rahastoyhtiön hallituksen vahvistamat säännöt. (Sijoitusrahastolaki 48/1999 4:23 §.) Ennen kuin perustettavan rahaston säännöt on vahvistettu ja sijoitusrahastotoiminnan aloitusaika on ilmoitettu rahoitustarkastajalle, rahastoyhtiö ei saa markkinoida perustettavaa sijoitusrahastoa, tai ottaa siihen varoja vastaan. (Sijoitusrahastolaki 48/1999 4:24.1 & 2 §.)

Jotta sijoitusrahasto pystyy jatkamaan toimintaansa, on sen vähimmäispääoma oltava vähintään kaksi miljoonaa euroa. Tämän lisäksi sijoitusrahastolla on oltava ainakin 50 rahasto-osuudenomistajaa. Poikkeuksena kuitenkin kiinteistöihin ja kiinteistöarvopapereihin varojaan sijoittavat erikoissijoitusrahastot, joissa pääsääntöisesti on oltava ainakin kymmenen rahasto-osuudenomistajaa, joista kaikilla vähintään miljoonan euron rahasto-osuus. (Sijoitusrahastolaki 48/1999 4:27.1 §.)

4.3 Sijoitusrahastojen edut

Sijoitusrahastot tarjoavat sijoittajalle useita etuja, joista tärkeimpiä ovat riskin hajauttaminen, hyvä likviditeetti eli rahasto-osuudet ovat nopeasti muutettavissa käteiseksi, eikä sijoittajan itse tarvitse olla tietoinen markkinoilla tapahtuvista jatkuvista muutoksista. Tämän lisäksi sijoittamalla rahastoihin on mahdollista päästä hyötymään asiantuntijoiden osaamisesta ja sijoitusstrategioista pienelläkin panoksella. (Finanssivalvonta 2010, hakupäivä 14.3.2011.)

Sampo Pankin lunastustoimeksiannot, jotka on tehty ennen kello 13.00, lasketaan lunastuspäivän rahastoarvon mukaan ja ovat Sampo Pankin asiakkaan tilillä seuraavana pankkipäivänä. Mikäli lunastus tehdään kello 13.00 jälkeen, lasketaan lunastuksen arvo seuraavan päivän rahastoarvon mukaan, jolloin lunastusvaatimussumma siirtyy tilille kahden pankkipäivän päästä. Varat ovat siis likvidoitavissa hyvin nopeasti, mutta poikkeuksena kuitenkin tilanteet, joissa rahastoyhtiö joutuu myymään hallinnoimansa rahaston sijoituskohteita lunastusvaatimuksen summan kattamiseen. Tässäkin tapauksessa lunastussumman tulee olla asiakkaalla kohtuullisessa ajassa, mikä tässä tapauksessa tarkoittaa kahden viikon sisällä. (Danske Invest 2011c, hakupäivä 29.4.2011.)

Muita sijoitusrahastojen etuja ovat esimerkiksi pääsy sellaisille markkinoille, joissa kaupankäyntikulut ovat tavallisesti liian kalliita piensijoittajalle. Tämän lisäksi verottomuus on rahastosijoittajan etu, millä tarkoitetaan sitä, että rahasto-osuuden omistaja joutuu maksamaan veroja vasta, kun lunastaa varoja tai kun mahdollinen vuosittainen tuotto-osuus maksetaan. Näiden lisäksi viranomaissuoja takaa omalta osaltaan hyvän sijoitussuojan, sillä finanssivalvonta tarkkailee kaikkia Suomeen rekisteröityjä sijoitusrahastoja. (Puttonen & Repo 2011, 36–37.) Lyhyesti sanottuna sijoitusrahastot ovat usein edullisia ja ammattitaitoisesti hoidettuja sijoitus- ja säästämistuotteita. (Myyntipäällikkö 11.4.2011, haastattelu; Sijoitusasiantuntija 20.4.2011.)

5 SIIJOITUSRAHASTOJEN TUOTTO JA KULUT

5.1 Sijoitusrahastojen tuotto

Minkä tahansa arvopaperin tuotto voidaan laskea sijoitusajanjaksolla tapahtuneen hinnan muutoksen ja saatujen kassavirtojen summana. Osakkeiden tuotto määritellään sijoitusajanjaksolla tapahtuneen osakkeen hinnan nousun ja saatujen osinkojen summana. Esimerkiksi osake oli vuoden alussa 12 euroa (P_b) ja sama osake oli vuoden lopussa 14 euroa (P_s), sekä osakkeelle maksetaan kahden euron osinko (D). Näin ollen osakkeen kokonaistuotoksi (HPR) saadaan 33,33 %. (Knüpfer & Puttonen 2009, 130.)

KAAVA 1. Osakkeen kokonaistuotto (Knüpfer & Puttonen 2009, 130).

$$HPR = \frac{P_s - P_b + D}{P_b} = \frac{14 - 12 + 2}{12} = 33,33 \%$$

Kokonaistuotto voidaan edelleen jakaa kahteen osaan: hintatuottoon ja osinkotuottoon. (Knüpfer & Puttonen 2009, 130). Sijoitusrahastoihin sijoittaessa ei kuitenkaan sijoittajan tarvitse tietää minkäänlaisia kaavoja tai muita laskuja, sillä kokonaistuotto on selkeästi esitettynä ja automaattisesti laskettuna asiakkaan salkkutiedoissa. Esimerkiksi Sampo Pankilla kokonaistuotossa on otettu huomioon muun muassa hallinnointikulut, joten sijoittaja näkee välittömästi ajankohtaisen kokonaistuoton. On kuitenkin muistettava, että sijoitusrahastojen historiassa syntyneet tuotot eivät ole tae tulevaisuudesta. (Danske Invest 2011i, hakupäivä 2.5.2011.)

5.2 Sijoitusrahastojen kulut

Sijoitusrahastojen yleisimpiä kuluja sijoittajalle ovat merkintä- ja lunastuspalkkiot sekä hallinnointi- ja säilytyskulut. Merkintäpalkkio peritään silloin, kun rahastoon laitetaan rahaa. Lunastuspalkkio peritään silloin, kun rahaa lunastetaan eli

otetaan rahastosta. Kyseiset palkkiot ovat kertaluontaisia ja niitä käytetään usein markkinointikeinona esimerkiksi niin, ettei tiettyyn rahastoon tarvitse maksaa merkintäpalkkiota. (Vanhanen 2010, 14.)

Hallinnointikuluja peritään asiakkaalta koko sijoitusajanjaksolta. Vaikka sijoitus olisi jokin vuosi tehnyt tappiota, veloitetaan hallinnointikulut kuitenkin, sillä se on korvaus varojen hoidosta. Myös säilytysyhteisön kulut, jotka usein sisältyvät hallinnointikuluihin, ovat säännöllisiä kuluja riippumatta sijoitusrahaston tuotosta. Suomalaisissa osakerahastoissa hallinnointipalkkio on keskimäärin 1,50 prosenttia (Simola 2010, 29.), ja kotimaassa markkinoitavien lyhyen koron rahastojen hallinnointipalkkiot ovat keskimäärin 0,37 prosenttia sekä pitkän koron rahastojen vastaavasti 0,51 prosenttia. (Puttonen 2009a, 30).

Muita kuluja sijoittajalle tulee rahaston kaupankäynnin yhteydessä. Pääsääntö siinä on, että mitä aktiivisempi rahasto sitä enemmän kaupankäyntikuluja. Näin ollen tuoton tarkastelun lisäksi on hyvä tarkastella rahaston kuluja. Sillä mitä isompi kulu, sen enemmän rahastohoitajat saavat tehdä töitä tehdäkseen hyvän tuoton. Erityisesti pitkällä aikavälillä tehdyissä sijoituksissa prosentinkin ero voi tehdä suuren eron lopulliseen tuottoon kolmenkymmenen vuoden päästä, kuten luvussa 3.2 korkojen tärkeys esiteltiin. (Simola 2010, 29)

Sampo Kompassi 25:n merkintä- ja lunastuspalkkiot ovat 0,50 prosenttia siitä summasta, minkä sijoittaja merkitsee tai lunastaa. Rahaston hallinnointipalkkio on 0,10 prosenttia, mikä vähennetään päivittäin rahasto-osuuden kokonaisarvosta. Palkkio on siis huomioitu rahasto-osuuden arvossa, eikä sitä veloiteta asiakkaalta erikseen. Hallinnointikulut myös kattavat säilytysyhteisölle, joka tässä rahastossa on Skandinavia Enskilda Banken, maksetut kiinteät kulut ja rahastoyhtiön käyttämien asiamiesten kustannukset, joita voi tulla ulkopuolisista hallinnointi- ja neuvontapalveluista, kuten salkunhoito-, kirjanpito- ja arvonlaskentapalveluista. Vuonna 2009 Sampo Kompassi 25:n TER-luku oli 1,07 prosenttia vuodessa. TER-luku sisältää rahaston hallinnointipalkkion lisäksi sijoituskohteena olleiden rahastojen kiinteät hallinnointipalkkiokulut. Koska Sampo Kompassi 25 sijoittaa muun muassa Sampo Valtionobligaatioon ja Danske Invest Finlandiin, koostuu TER-luku muun muassa näiden kahden rahaston ja kaikkien muiden sijoituskohteiden hallinnointikulujen keskiarvosta.

(Danske Invest 2011m, hakupäivä 26.4.2011.) Yksinkertaisesti sanottuna TER-luku tarkoittaa sijoitusrahaston toteutuneiden kulujen suhdetta rahaston pääomaan. (Vanhanen 2010, 14).

5.3 Salkunhoitotyylit

Salkunhoitotyyli on yksi suurimmista vaikuttavista tekijöistä rahaston kulurakenteen suuruuteen. Aktiivisessa salkunhoidossa poiketaan yleisindekseistä joskus tai jopa aina. Aktiivisten rahastojen salkunhoitajat yrittävät löytää markkinoilta aliarvostettuja osakkeita, ”helmiä”, jolloin osakkeiden arvon noustessa salkun arvo kasvaa. Koska informatiivisesti tehokkailla markkinoilla tieto on kaikkien tiedossa heti, on salkunhoitajan ammattitaitoisuus suuressa roolissa tavoiteltaessa indeksiä suurempia voittoja. Kaikkea ei kuitenkaan voi laittaa salkunhoitajan harteille, sillä kukaan ei pysty ennustamaan markkinoiden kehitystä. (Puttonen 2009b, 117.)

Danske Investille tärkeää aktiivisessa salkunhoidossa on olla siellä, missä markkinat ovat, oli paikka Helsinki, Tokio, Singapore tai vaikkapa Boston. Tämän johdosta Danske Investillä on tarkoin valittuja paikallisia yhteistyökumppaneita, joiden sijoitusosaamista käytetään hyödyksi indeksejä parempaa tuottoa tavoitellessa. Koska salkunhoitajia on ympäri maailmaa, on yhteydenpito helpompaa ja sitä kautta paikallisiin yrityksiin, jonka myötä salkunhoitajat saavat huomattavasti enemmän tietoa muun muassa yrityksen tulevaisuudesta. (Danske Invest 2011l, hakupäivä 2.5.2011.)

Passiivisessa salkunhoitotyyliissä sijoitetaan rahaston seuraaman määrätyn indeksin mukaisesti. Esimerkiksi Helsingin pörssin OMX Helsinki 25-indeksi koostuu pohjoismaisten pörssin 25 vaihdetuimmasta osakkeesta. Yksittäisen osakelajin paino OMXH 25-indeksissä on nykyisin rajoitettu kymmeneen prosenttiin, jottei yhden yrityksen paino indeksissä nousisi liian isoksi. Näin tapahtui esimerkiksi vuoden 1990-lopulla, jolloin Nokian arvo oli yli puolet koko pörssin arvosta. Suomalaiset osakerahastot käyttävät painorajoitteista OMX-indeksiä, koska ne eivät saa sijoittaa yli kymmentä prosenttia yhteen yritykseen. (Puttonen 2009b, 114–115.) Tällä hetkellä kolme suurinta sijoituskohdetta

OMXH 25:lla ovat Nokia, UPM-Kymmenen ja Konecranes. OMXH 25 indeksiä seuraava rahasto sijoittaisi näihin yrityksiin ja samassa suhteessa kuin ne ovat indeksissä painotettuna, sekä muihin siihen kuuluvaan kahteenkymmeneenkahteen yritykseen. (Kauppalehti 2011, hakupäivä 2.5.2011).

Rahoitusteoreetikot ja sijoitusasiantuntijat jakaantuvat enemmän ja vähemmän kahteen ryhmään sen mukaan kumpi salkunhoitotyyli on parempi. Hankalaksi väittelyn tekee se, että kumpikin osapuoli osaa esittää hyviä perusteluja omaan näkökulmaansa. Aktiivisen salkunhoidon kannattajat ovat sitä mieltä, että markkinoilta löytyy aina ”helmiä” ja osoittavat, että passiivisella sijoittamisella paras tuotto voi olla enintään indeksin mukainen, josta otetaan vielä hallinnointipalkkio pois. Passiivisen eli indeksirahastojen puolestapuhujat taas esittävät tilastoja siitä, kuinka puolet osakerahastoista häviää indeksirahastoille. Näkökulmasta riippuen lasi on siis joko puolillaan tai puoliksi tyhjä. Pääsääntönä voidaan kuitenkin pitää sitä, että aktiivisen salkunhoidon rahastot ovat kulurakenteeltaan kalliimpia johtuen muun muassa useista salkunhoitajista ja vaativasta analyysityöstä. (Puttonen 2009b, 117–119.)

5.4 Sijoitusrahastojen verotus

Verottaja lähettää jokaiselle veronmaksajalle esitäytetyn veroilmoituksen, josta selviää pääsääntöisesti myös vuoden aikana tehtyjen sijoitusrahasto-osuuksien myynneistä tulleet voitot ja häviöt. Veroilmoitus tulee kuitenkin tarkistaa mahdollisten virheiden takia ja verottajan pyytäessä antaa lisäselvityksiä tehdyistä kaupoista. Verottajalla ei välttämättä ole tietoa esimerkiksi pitkään omistettujen omaisuuksien hankintahinnoista tai -ajoista. Hankinta-ajan osoittaminen on erityisesti silloin tärkeää, kun halutaan hyödyntää yli kymmenen vuotta omistuksessa olleen omaisuuden myynnissä 40 prosentin hankintameno-olettamaa. (Roine & Toivonen 2010, 6.)

Sijoituksista saatavasta mahdollisesta luovutusvoitosta, eli myyntivoitosta peritään pääomatuloa ja korkotuloista lähdeveroa, jotka molemmat ovat tällä hetkellä 28 prosenttia. Oleellisin ero pääomatulon ja lähdeveron kohdalla on se,

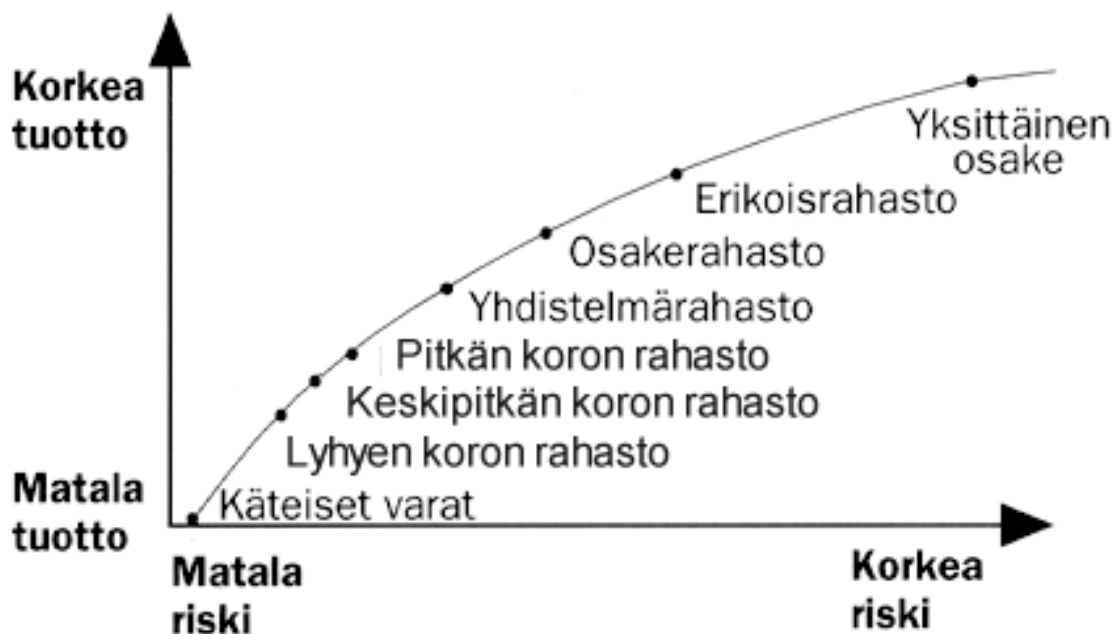
että lähdeverosta ei voi tehdä vähennyksiä, eli se on lopullinen vero. Pääomatuloista, joita ovat myyntivoittojen lisäksi esimerkiksi sijoitusrahastojen tuotot ja vuokrat, voi vähentää tulojen hankkimisesta ja säilytyksestä johtuneet menot, sekä kaikki vähennyskelpoiset korkomenot. Arvopapereiden hoidosta tai säilytyksestä johtuneet kulut ovat vähennyskelpoisia 50 euron omavastuun ylittävältä osalta. Jos pääomamenot ovat suuremmat kuin pääomatulot, on vähennysoikeus 28 prosenttia syntyneestä alijäämästä. Esimerkiksi kun pääomatulot ovat 1 000 euroa ja tulon hankkimiseen aiheutuneet kulut 1 100 euroa. Näin syntyy 100 euron alijäämä, josta voidaan vähentää 28 prosentin verovähennys eli sijoittaja voi vähentää 28 euroa omien ansiotulojen verotuksesta. (Roine & Toivonen 2010, 7.)

Danske Investin jokaisen sijoitusrahaston nimen lopussa on joko K- tai T-kirjain. K-kirjain tarkoittaa sitä, ettei rahasto jaa tuottoa vuosittain, vaan tuotto lisätään rahaston omistajien osuudenarvoon. T-kirjain tarkoittaa sitä, että rahasto jakaa vuosittain tuottoa rahaston omistajilleen. Esimerkiksi Sampo Kompassi 25 K ja Sampo Kompassi 25 T ovat molemmat yhdistelmärahastoja, joiden ainoa ero syntyy edellä mainitun tuotonmaksun myötä. Verotuksellisesti ero syntyy siinä, että tuotto-odotuksille vuosittain maksettavasta tuotosta joutuu sijoittaja myös maksamaan veroja vuosittain. Nykyisin rahastoyhtiö on tosin jo ottanut veron ennakkipidätyksenä maksuvaiheessa ja rahoitusyhtiö myös ilmoittaa vuoden lopussa veroviranomaiselle vuoden aikana tehdyt rahasto-osuuksien lunastukset sekä tuotto-osuudenomistajille maksetut tuotot ennakkipidätyksineen. Joten sijoittajan ei siis itse tarvitse murehtia verotuksellisista asioista tässä tapauksessa. (Danske Invest 2011m, hakupäivä 2.5.2011.)

Rahasto-osuuksien lunastusten yhteydessä mahdollisesti syntyvästä luovutusvoitosta ei kuitenkaan toimiteta ennakonpidätystä veroviranomaisille, vaan syntynyt luovutusvoitto on ilmoitettava esitäytetyn veroilmoituksen täydennyksenä. Luovutusvoitot eivät kuitenkaan ole veronalaista tuloa, jos verovuonna luovutetun omaisuuden yhteenlasketut luovutushinnat ovat enintään 1 000 euroa. Sijoittajan tulee kuitenkin huomioida, että verokohtelu määräytyy lopulta yksilöllisesti ja verokannat sekä muut verotusta koskevat seikat voivat muuttua. (Danske Invest 2011m, hakupäivä 2.5.2011.)

6 SIIJOITUSRAHASTOJEN RISKIT

Sijoitusrahastojen riskinotto vaihtelee paljon eri rahastojen välillä. Sijoittajan yksi tärkeimmistä päätöksistä rahastoa valitessa on valita sellainen rahasto, mikä parhaiten vastaa hänen riskinottohalujaan. Perussääntönä voidaan miettiä, että mitä suurempi tuotto-odotus, luonnollisesti sen suurempi riski. Rahastojen sijoituspolitiikat löytyvät yksinkertaistetuista rahastoesitteistä ja rahaston säännöistä. Kuviossa seitsemän on esitettyinä eri sijoituskohteiden riski-tuotto suhde, mikä osoittaa, missä vaihtoehtoissa on minkälaiset tuotto-odotukset riskiin nähden. (Pörssisäätiö 2009b, hakupäivä 23.3.2011.)

KUVIO 7. Sijoitusvaihtoehtojen tuotto-riski suhde (Finanssialan keskusliitto 2010a, hakupäivä 7.3.2011).

Sijoitusrahastoihin liittyvät riskit voidaan luokitella markkina-, yritys-, korko- ja valuuttariskeiksi. Koska markkinoiden kehitystä ei voida ennustaa, yleistä osakekurssien laskusta aiheutuvaa riskiä kutsutaan markkinariskiksi ja yritysten menestyksestä riippuvaa osakkeiden arvon muutosta yritysriskiksi. Korkoriski syntyy silloin, kun sijoitetaan kiinteäkorkoiseen joukkolainaan ja korkotason noustessa lainajakson aikana laskee sijoituksen arvoa. Korkorahastoihin liittyy myös riski, ettei lainan liikkeellelaskija pystykään maksamaan lainaa takaisin

laina-ajan päättyessä. Valuuttariskistä on kyse silloin, kun käydään kauppaa eri valuuttamaiden välillä. Esimerkiksi Suomen tapauksessa muualle kuin euroalueelle tehtäviin sijoituksiin vaikuttaa valuuttakurssien muutokset. Esimerkiksi jos dollari vahvistuu 10 prosenttia euroon nähden, dollarimääräisen sijoituksen arvo nousee 10 prosenttia. (Pörssisäätiö 2009b, hakupäivä 23.3.2011.)

Koska sijoittamiseen liittyy riskejä, on riskien hallinta tärkeä asia voittoa tavoiteltaessa ja varautuessa esimerkiksi epäonnistuneisiin sijoituksiin. Yksi maailman kuuluisimmista riskin hajauttamisen teorioista on Harry Markowitzin vuonna 1952 esittämä portfolioteoria, jonka periaatteiden mukaan varat sijoitetaan hajautetusti useaan eri sijoituskohteeseen. Käytännössä portfolioteorian soveltaminen voi olla hankalaa, mutta sen idea sijoittamiseen liittyvän riskin pienentäminen hajauttamalla on yksi sijoitustoiminnan kulmakivistä. Kun sijoitetaan varat useampaan kuin yhteen kohteeseen, syntyviä yksittäisistä sijoituskohteista koostuvia yhdistelmiä kutsutaan salkuiksi eli portfolioiksi. (Kallunki, Martikainen & Niemelä 2007, 60.) Hajauttamisen lisäksi muita yleisiä riskinhallinnan keinoja ovat muun muassa johdannaiset ja sijoittaminen pitkällä aikavälillä.

6.1 Allokointi

Sijoittajaa suositellaan jakamaan, eli allokoimaan varallisuutensa eri sijoituskohteiden välille. Sijoittamalla eri kohteisiin on mahdollista pienentää esimerkiksi yksittäiseen osakkeeseen liittyvää riskiä. Mikäli sijoittajalla on pieni riskinsietokyky, suositellaan häntä sijoittamaan suuren osan varallisuudestaan riskittömiin tai lähes riskittömiin kohteisiin, kuten korkorahastoihin. Jos sijoittajalla on hyvä riskinsietokyky, voidaan sijoittajalle suositella parempaa tuottoa tavoittelevia rahastoja, kuten osakerahastoja. (Kallunki ym. 2007, 56.)

Allokoimista eri sijoituskohteiden välillä voidaan tarkastella eri näkökulmista. Bernstein ja Damodaranin jakavat allokoinnin kolmeen osaan: sijoituspolitiikkaan perustuvaan allokontiin, taktiseen allokontiin ja dynaamisen allokontiin. (Kallunki ym. 2007, 56.)

Sijoituspolitiikkaan perustuva allokointi luo pohjan sijoitettavan varallisuuden jakamiselle, mikä usein tehdään pitkäaikaiseksi. Esimerkiksi monilla yksityishenkilöillä merkittävin osa kokonaisvarallisuudesta on omistusasunto, jolloin sijoittajan suuri osa varoista on kiinteistösijoituksessa. Muunlaisesta varallisuudesta, kuten sijoitusrahastoihin säästäessä, sijoituspolitiikassa pohditaan tuotontavoittelun halua ja riskinsietokykyä. Sen myötä voidaan päättää sijoitettavaksi säästettävästä varallisuudesta 75 % korkorahastoihin ja 25 % osakerahastoihin. Käytännössä sijoituspolitiikassa päätetään niin sanottu allokaatioputki, joka voi olla 75 % lähes riskittömiin korkomarkkinoihin ja 25 % hieman riskisempiin osakemarkkinoihin. Mikäli päätämme tehdä muutoksia allokaatioputkiin, hoidamme salkkuamme aktiivisesti, jolloin kyseessä on taktinen allokointi. Dynaaminen allokointi tarkoittaa salkun suojaamista laskevia markkinoita vastaan esimerkiksi johdannaisilla, jotka ovat nykyisin hyvin yleisiä sijoitusinstrumentteja sijoittamisen riskien hallinnassa. (Kallunki ym. 2007 56–59.)

6.2 Johdannaiset

Johdannaisia käytetään keinoina arvopapereihin liittyvien riskien hallinnassa ja mahdollisten lisätuottojen hankintaan. Niiden avulla sijoituksiin liittyvää riskiä jaetaan arvopaperimarkkinoilla toimivien kesken siten, että riskinottoon halukkaille siirretään riski, kun taas varovaisemmat osapuolet vähentävät riskiään. (Pörssisäätiö 2009a, hakupäivä 8.3.2011.) Tärkein asia johdannaisista on ymmärtää, että ensisijaisesti niillä siirretään riskejä, eivätkä ne itsestään merkitse hajauttamista. (Peltomäki 2010, 35).

Johdannaiset jaetaan optioihin (myynti- ja osto-optio), futuureihin ja termiineihin. Optiosopimus on ehdollinen, eli optioon sijoittanut voi valita toteuttaako kaupan vai ei, kun option voimassaoloaika umpeutuu. Osto-optiossa ostajalla on oikeus ostaa ja myyjän velvollisuus myydä. Myynti-optiossa oikeus ja velvollisuus ovat toisinpäin (katso kuvio 8). Kuvitellaan tilanne, jossa omistamme Nokian osakkeita ja yritämme suojautua kurssin laskun riskiltä ostamalla myyntioptioita. Mikäli kurssi lähtisi laskuun, salkkumme arvo laskisi. Myyntioptioista kertyvillä voitoilla saisimme kompensoitua salkun arvon, sillä voisimme myydä osakkeet

myyntioption sopimuksen tekohetken kurssin mukaan. Mikäli kurssit lähtisivät nousuun, raukeaisi myyntioptio. Tässä tapauksessa olisimme käytännössä turvautuneet turhaan riskiltä. Mutta kukapa harmittelee vuosittaisia kotivakuutuksia, vaikka mitään onnettomuutta kotona ei tapahtuisikaan. Optio on tässä tapauksessa mahdollistanut sen, etteivät markkinoiden muutokset vaikuttaneet salkkumme arvoon. (Knüpfer & Puttonen 2009, 217–218.)

	Ostaja	Myyjä
Osto-optio	Oikeus ostaa	Velvollisuus myydä
Myyntioptio	Oikeus myydä	Velvollisuus ostaa

KUVIO 8. Optioiden yhteenveto (Knüpfer & Puttonen 2009, 217).

Termiini- ja futuurisopimukset ovat sitovia sopimuksia, joihin liittyy velvollisuus ostaa tai myydä kohde-etuus. Tällä tarkoitetaan sitä, mihin tuotteisiin perustuen, esimerkiksi osakkeisiin, sopimuksella käydään kauppaa. Kyseiset sopimukset eroavat optioista siinä, että ne sitovat ostajaa ja myyjää kaupankäyntiin sovittuna ajankohtana. Termiinisopimuksessa sovittu kauppa velvoittaa siis myyjää ja ostajaa kaupankäyntiin, kun on termiinin toteutumispäivämäärä. Termiinit ovat yleensä vakioimattomilla ehdoilla sovittuja sopimuksia, joissa ei ole kohde-etuutta tai sopimuksen pituutta etukäteen tarkasti määriteltä. (Knüpfer & Puttonen 2009, 217–218.)

Futuuri on lähes samanlainen sopimus kuin termiini, mutta ne eroavat toisistaan vakioinnin suhteen. Yleensä futuurit ovat vakioituja, mikä tarkoittaa, että yhden sopimuksen osalta sovitaan muun muassa sopimusmäärät eli montako osaketta futuurilla saa ostaa, kohde-etuudet, päättymispäivämäärät ja sopimuksen toteutus, eli toteutuuko futuuri nettoarvon tilityksenä vai toimittamalla itse kohde-etuus. Tällä tarkoitetaan sitä, että futuurin ostaja ei sopimuksen päättymispäivänä osta varsinaista kohde-etuutta vaan tilanteessa lasketaan position keskiarvo eli kohde-etuuden päättymispäivän arvon ja futuurin hinnan välinen erotus. Esimerkiksi jos sovittu osake on noussut ja erotus on positiivinen, joutuu myyjä maksamaan erotuksen ostajalle. Mikäli osake on

laskenut, joutuu futuurin ostaja maksamaan myyjälle erotuksen. (Knüpfer & Puttonen 2009, 216–217.)

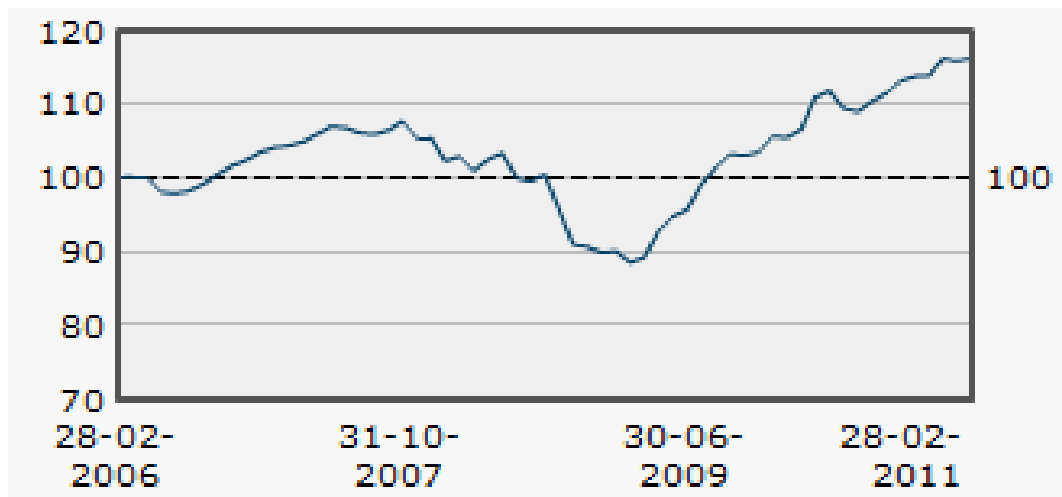
Esimerkiksi sijoitusrahasto Danske Invest Kontran sijoitustavoite on aktiivisen omaisuudenhoidon keinoin hyödyntää arvopapereiden kurssilaskuja. Tämä on erikoista, sillä pääsääntöisesti rahastojen toiminta perustuu arvopapereiden arvon nousuihin. Sijoituspolitiikallaan rahasto sijoittaaakin varansa maailmanlaajuisesti pääosin osakejohdannaisiin ja korkosijoituksiin, joilla erityisesti osakemarkkinoiden laskiessa tai markkinatilanteen ollessa epävarmaa, pyritään rahaston arvon nousuun. Osa rahaston varoista voidaan kuitenkin sijoittaa osakkeisiin ja joukkolainoihin, jolloin tuottoa voidaan saada myös kurssien noustessa. Rahastoa suositellaankin sijoittajalle, joka uskoo kurssien laskuun, sekä sijoittajalle, joka haluaa tasapainottavan elementin omaan salkkuunsa. (Danske Invest 2011f, 3.5.2011.)

6.3 Volatiliteetti

Volatiliteetti ei varsinaisesti ole riskinhallinnan keino, vaan se tarkoittaa yksinkertaista tuottojen keskihajontaa, joka kuvaa osakkeen tai rahaston arvon vaihtelua. Mikäli volatiliteettilukema on suuri, on se sijoittajan kannalta epämiellyttävä, sillä se tarkoittaa käytännössä sitä, että sijoituskohteen hinnalla on suurta vaihtelua. Mikäli volatiliteettilukema on pieni, voi sijoittaja rauhassa odotella, että hänen sijoitustensa arvo muuttuu tasaisesti. Esimerkiksi markkinoilla on kaksi 1 000 euron arvoista osaketta, joista molemmilla on tuotto-odotus 100 euroa vuodessa. Ensimmäisen osakkeen volatiliteetti odotetaan olevan noin 20 prosenttia ja toisen osakkeen noin 30 prosenttia. Ei siis ole järkeä valita jälkimmäistä osaketta, sillä hyväksyisimme suuremman riskin sille, ettei 100 euron tuotto-odotus toteudukaan ilman mitään erillistä korvausta verrattuna ensimmäiseen osakkeeseen. (Puttonen 2009b, 33–34.) Voidaan siis sanoa, että mitä vähemmän riskiä sijoittaja kestää sitä pienempi volatiliteettilukema kannattaa olla valitussa rahastossa.

Esimerkiksi Suomen suosituimman yhdistelmärahaston Sampo Kompassi 25:n (Sampo Pankki 2011e, hakupäivä 2.5.2011) volatiliteetti oli maaliskuussa 2011

5,614 %, korkorahasto Sampo Koron 1,059 % ja osakerahasto Danske Invest Eurooppa Osakkeen 17,67 %. (Danske Invest 2011j, hakupäivä 2.5.2011.) Mitä pienempi rahaston volatilitteetti on, sen pienempi on myös käyrän muutokset. Kuviossa yhdeksän on esimerkkinä Sampo Kompassi 25:n arvonvaihtelu viiden vuoden aikana.

KUVIO 9. Sampo Kompassi 25:n arvonvaihtelu viiden vuoden aikana (Danske Invest 2011j, hakupäivä 16.3.2011).

On myös tilanteita, joissa sijoittaja on valmis ostamaan korkeamman volatilitteetin osakkeen, kunhan sen saa halvemmalla. Kaikki sijoittajat eivät kuitenkaan ole samaa mieltä siitä kannattaako suuremman volatilitteetin osaketta ostaa. Mikäli kaikki sijoittajat olisivat sitä mieltä, että korkeamman volatilitteetin osakkeen kannattaisi ostaa, laskisi riskisemmän osakkeen hinta sille tasolle, että se koettaisiin yhtä houkuttelevaksi kuin riskittömämpi osake. Edellistä esimerkkiä käyttäen voisimme kuvitella, että sijoittajan kannalta osakkeet olisivat samanarvoisia, mikäli 20 prosentin volatilitteetin osake maksaisi 1 000 euroa ja 30 prosentin volatilitteetin osake maksaisi 800 euroa. Molempien osakkeiden tuotto-odotusten edelleen ollessa 100 euroa vuodessa, olisi ensimmäisen osakkeen tuotto-odotus $100/1\ 000$ eli 10 % ja isomman volatilitteetin osakkeella $100/800$ eli 12,5 %. Osakkeet olisivat näin ollen tuotto-odotus arvoltaan lähes samanarvoisia. (Puttonen 2009b, 33–34.)

7 SIJOITUSRAHASTOTYYPIT

Sijoitusrahastolaissa määrätään miten rahaston varat voidaan sijoittaa. Laki edellyttää, että rahastoyhtiön on hajautettava sijoitustoiminnasta syntyvää riskiä ja sillä on oltava toiminnan edellyttämät käteisvarat. Lisäksi rahaston varat on sijoitettava pääosin julkisen kaupankäynnin arvopapereihin ja rahanmarkkinavälineisiin. Rahastoja voidaan luokitella monin tavoin. Yksi yleinen tapa on tehdä se sijoitustyylin mukaan. (Puttonen & Repo 2011, 64–65.)

7.1 Osakerahastot

Osakerahastot sijoittavat varansa pääosin osakkeisiin. Yleinen sijoitusjaottelu voidaan tehdä sijoituskohteiden maantieteellisyyden, yhtiötyypin tai yhtiöiden toimialan perusteella. Tavallisesti maantieteellisyys voidaan jaotella kotimaahan, euroalueeseen, Eurooppaan, maailmanlaajuiseen ja niin sanotuille kehittyville markkinoille, kuten esimerkiksi Venäjä, Kiina ja Intia. (Finanssialan keskusliitto 2010b, hakupäivä 4.3.2011.)

Esimerkiksi Danske Invest Eurooppa Osake on maantieteellisesti rajattu osakerahasto, joka sijoittaa varansa aktiivisen omaisuudenhoidon keinoin Euroopan osakemarkkinoilla, mutta ei kuitenkaan Suomeen. Rahaston sijoituspolitiikkaan sisältyy myös, että rahasto voi käyttää johdannaisia suojatakseen salkun arvoa ja tehostaakseen salkunhoitoa. Tällä hetkellä rahaston kolme isointa sijoituskohdetta ovat Nestle (4,5 % koko rahaston arvosta), Royal Dutch Shell Plc B Ord (4,5 %) ja HSBS Holdings Plc Ord (3,6 %). Rahastoa suositellaankin osaksi hajautettua salkkua sijoittajalle, joka kestää ajoittain voimakasta arvovaihtelua. (Danske Invest 2011c, hakupäivä 26.4.2011.)

Myös Danske Invest Russia on maantieteellisesti rajattu osakerahasto, joka tavoittelee pitkällä aikavälillä aktiivisen omaisuudenhoidon keinoin arvonnousua. Rahasto sijoittaa julkisen kaupankäynnin kohteena oleviin venäläisiin, Venäjällä toimiviin, Venäjällä noteerattuihin tai Venäjän taloudesta

merkittävästi riippuvien yritysten osakkeisiin ja osakesidonnaisiin arvopapereihin. Tämän hetken kolme suurin sijoituskohdetta ovat Gazprom (7,7 % koko rahaston arvosta), Sberbank (6,1 %) ja TNK-BP Holding (4,9 %). Koska kyseessä on kehittyvien markkinoiden rahasto, on sillä tavallista suurempi riskitaso, minkä johdosta rahastoa suositellaan vain pieneksi osaksi hajautettua salkkua. (Danske Invest 2011k, hakupäivä 3.5.2011.)

Osakerahasto voi valita sijoituskohteensa tietyn tyyppisten ja kokoisten yhtiöiden välillä. Suuria, vakaita ja globaalisti toimivia yrityksiä kutsutaan blue chip-yhtiöiksi. Pieniä ja keskisuuria (eli pk-) yrityksiä kutsutaan small cap-yhtiöiksi. Maantieteellisyyden ja yrityksen koon lisäksi toimialan valinta on yleinen vaihtoehto osakerahastolle. Tällöin sijoituskohde voi olla esimerkiksi metsäteollisuus, lääketeollisuus tai telekommunikaatio. (Finanssialan keskusliitto 2010b, hakupäivä 4.3.2011.)

Danske Invest Global Tech sijoittaa varansa aktiivisen omaisuudenhoidon keinoin hajautetusta maailman kiinnostavimpien teknologiayritysten osakkeisiin. Rahaston sijoituskohteiksi valitut yritykset ovat pääosin telekommunikaatio-, tietotekniikka-, biotekniikka-, ja viestintäteknologiatoimialoilla toimivia yhtiöitä. Kuten moni muukin Danske Investin rahasto, myös Global Tech-rahasto käyttää omaisuudenhoidossaan johdannaisia suojatakseen sijoitusten arvoa ja tehostaakseen salkunhoitoa. Tämän hetken Global Tech rahaston kolme suurinta sijoituskohdetta ovat Apple Inc. (8,1 % koko rahaston arvosta), Netflix Inc. (5,0 %) ja Google Inc. Class A (4,5 %). Global Tech-rahastoa suositellaankin sijoittajille, jotka luottavat maailman kiinnostavien elektroniikkayritysten kasvuun ja ovat valmiita hyväksymään osakemarkkinoiden ajoittaisen voimakkaan arvovaihtelun. (Danske Invest 2011e, hakupäivä 26.4.2011).

7.2 Korkorahastot

Korkorahastot jaetaan pitkän ja lyhyen koron rahastoihin, joista pitkän koron rahastot sijoittavat valtioiden, julkisyhteisöjen ja yritysten velkakirjoihin. Etumääre pitkä tarkoittaa sitä, että laina-aika velkapapereissa on yli vuoden.

Pitkän koron rahastoihin vaikuttavat markkinakorkojen muutokset käänteisesti eli korkojen laskiessa salkun arvo nousee. Arkipuheessa pitkän koron rahastot tarkoittavat valtion obligaatioihin sijoittavia rahastoja. (Melender 2008, 60.)

Sampo Obligaatio sijoittaa hajautetusti euromääräisiin, ensisijaisesti Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden liikkeelle laskemiin joukkolainoihin. Rahasto voi sijoittaa myös muiden valtioiden yritysten liikkeelle laskemiin euromääräisiin joukkolainoihin, käyttää johdannaisia turvatakseen rahaston arvoa ja tehostakseen salkunhoitoa sekä hyödyntää liikkeeseenlaskijoiden arvopapereiden välisiä tuottoeroja. Sampo Obligaatio rahasto voi sijoittaa varansa kokonaisuudessaan sellaisiin sijoituskohteisiin, joissa liikkeeseenlaskija tai takaaja on Euroopan talousalueen kuuluva valtio. Sellaisia valtioita, joihin on ollut sijoitettuna yli 35 prosenttia, ovat Suomi, Saksa ja Ranska. Tällä hetkellä suurimmat sijoituskohteet ovat Italia, Saksa, Ranska ja Espanja. (Danske Invest 2011n, hakupäivä 26.4.2011.)

Myös yrityslainarahastot ovat pitkän koron rahastoja, jotka jaetaan investment grade- ja high yield -rahastoihin. Kyseisillä rahastoilla on iso ero, sillä investment grade-rahastot sijoittavat vähäriskisiin ja korkean luottoluokituksen yrityslainoihin, ja high yield-rahastot sijoittavat matalan luottoluokituksen yrityslainoihin, joita myös kutsutaan junk bonkeiksi. (Melender 2008, 60.)

Danske Invest Euro High Yield sijoittaa varansa hajautetusti pääosin eurooppalaisten yhtiöiden euromääräisiin joukkovelkakirjoihin, joiden pitkän aikavälin luottokelpoisuusluokitus on enintään Moody's Ba 1 tai S&P BB+. Muihin kuin euromääräisissä sijoituksissa rahastolla voi olla valuuttariskiä valuuttakurssien vaihteluiden takia, joihin se pyrkii varautumaan sijoittamalla yhteensä enintään 5 prosenttia rahaston arvosta. Koko rahaston sijoituskohteiden luokiteltujen liikkeeseenlaskijoiden luottokelpoisuuden tulee olla keskimäärin Moody's B3 tai S&P B- ja yksittäisen liikkeeseenlaskijan luottokelpoisuus vähintään Moody's Caa3 tai S&P CCC-. Luokittelemattomiin liikkeeseenlaskijoihin rahasto voi sijoittaa enintään 10 prosenttia kokonaisvaroistaan. Tällä hetkellä rahaston suurimpia sijoituskohteita ovat muun muassa Peugeot (2,7 % koko rahaston arvosta), Fiat (2,2 %) ja Stora Enso (2,2 %). Koska Euro High Yield-rahasto on heikomman luottoluokituksen

rahasto, tarjoaa se sijoittajalleen mahdollisuuden tavoitella suurempia tuottoja isommalla riskillä. (Danske Invest 2011b, hakupäivä 27.4.2011.)

Koska Euro High Yield rahaston keskimääräinen luottokelpoisuusluokitus on Moody's B3 tai S&P B-, voi rahastolla olla niin parempia kuin huonompia luottokelpoisuuden omaavia yrityksiä kuin B3-luokitus tai S&P B-. Rahaston sääntöjen mukaan kuitenkin enintään kymmenen prosenttia sellaisia sijoituksia, joiden yrityksiä ei ole luokiteltu. (Danske Invest 2011b, hakupäivä 27.4.2011.) Taulukossa kaksi on esitetty, miten Moody's luottokelpoisuusluokitteluasteikko muodostuu. Paras luottokelpoisuusluokitus on Aaa ja heikoin C. Eri luokitusluokat, Aa:sta Caa:han, sisältävät alaluokkia, joissa pienempi numero on parempi kuin iso numero, eli yksi on parempi kuin kaksi ja kaksi on parempi kuin kolme. (Moody's 2011, hakupäivä 27.4.2011.)

TAULUKKO 2. Moody's luottokelpoisuusluokitus (Moody's 2011, hakupäivä 27.4.2011).

Moody's luottokelpoisuusluokittelu:

Aaa	Korkein laatu, pienin luottoriskiaste
Aa (Aa1, Aa2, Aa3)	Korkea laatu, matala luottoriski, pitkäaikaiset luottoriskit hieman kasvavat
A (A1, A2, A3)	Keskitasoa korkeampi laatu, altis matalalle luottoriskille
Baa (Baa1, Baa2, Baa3)	Keskitason laatu, maltillinen luottoriski
Ba (Ba1, Ba2, Ba3)	Keskitasoa huonompi laatu, altis merkittävälle luottoriskille
B (B1, B2, B3)	Kehno laatu, altis korkealle luottoriskille
Caa (Caa1, Caa2, Caa3)	Heikko laatu, altis hyvin korkealle luottoriskille
Ca	Huono laatu, todennäköinen luottoriski
C	Huonoin laatu, tyypillistä maksukyvyttömyyttä

S&P eli Standard & Poor's luottokelpoisuusasteikko on lähes samankaltainen kuin Moody's luokitus (katso taulukko kolme). S&P:n luottokelpoisuusasteikon paras luokitus on AAA ja heikoin luokitus D. Luottokelpoisuusluokka AA:sta CCC:hen sisältävät kaksi alaluokkaa, joissa plus-merkintä tarkoittaa, että sen luokituksen omaava yritys on maksukykyisempi kuin saman luokituksen miinusmerkinnän omaava. (Standard & Poor's 2011, hakupäivä 27.4.2011.)

TAULUKKO 3. Standard & Poor's luottokelpoisuusluokitus (Standard & Poor's 2011, hakupäivä 27.4.2011).

Standard & Poor's luottokelpoisuusluokittelu:

AAA	Todella iso maksukyky, korkein luokitus
AA (AA+, AA-)	Suuri maksukyky
A (A+, A-)	Iso maksukyky, mutta altis muuttuviin markkinatilanteisiin
BBB (BBB+, BBB-)	Riittävä maksukyky, mutta riippuvainen talouden tilanteesta
BB (BB+, BB-)	Keskitasoinen maksukyky
B (B+, B-)	Lähitulevaisuudessa maksukykyinen, mutta tulevaisuudessa kasvava riski maksukyvyille
CCC (CCC+, CCC-)	Maksukyky riippuvainen yrityksen onnistumisesta
CC	Riskialtis
C	Erittäin riskialtis, maksukyvyttömyyttä
D	Paljon maksukyvyttömyyttä

Lyhyen koron rahastot käyttävät hyväksi lyhyitä korkoinstrumentteja, joiden lähtökohtainen tarkoitus on ylittää kolmen kuukauden euriborin tuotto. Kyseisen rahaston laina-ajat sitovat enintään vuodeksi, ja monesti lyhyen koron rahastoa pidetään väliaikaisena sijoituskohteena, sillä kyseisessä rahastossa on pienet kulut, mutta myös pienet tuotto-odotukset. (Melender 2008, 60.)

Sampo Korko sijoittaa hajautetusti pääosin euroalueen korkomarkkinoille, ja on oivallinen vaihtoehto määräaikaistalletuksille tai muulle lyhytaikaiselle ratkaisulle esimerkiksi silloin kun markkinatilanne on epävarma. Rahaston korkoinstrumentteja voivat olla muun muassa vaihtuvakorkoiset joukkolainat, rahamarkkinavälineet ja muut korkotuotteet, joiden liikkeeseenlaskijoina voi olla pankit, yritykset, kunnat ja muut julkisyhteisöt. Muiden kuin pohjoismaalaisten noteerattujen arvopapereiden liikkeellelaskijoiden luottokelpoisuus tulee olla vähintään Moody's Baa3 tai S&P BBB-. (Danske Invest 2011o, hakupäivä 27.4.2011).

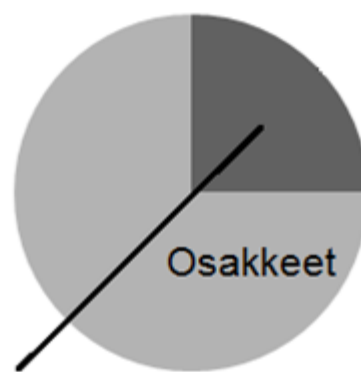
7.3 Yhdistelmärahastot

Yhdistelmärahastot sijoittavat varansa korko- ja osakemarkkinoille. Kyseisen rahaston prosentuaalinen osuus korko- ja osakemarkkinoilla vaihtelee markkinatilanteen mukaan ja antaa salkunhoitajalle enemmän vapauksia, mutta samalla myös vastuuta. Hyvinä aikoina salkunhoitaja hakee tuottoa osakkeista ja näin ollen sijoittaa enemmän rahaston varoja osakkeisiin. Huonoina aikoina salkunhoitaja hakee varmuutta korkomarkkinoilta ja näin ollen sijoittaa korkopapereihin enemmän kuin osakkeisiin. (Melender 2008, 60.) Kuviossa kymmenen on esitetty, miten rahaston arvo muuttuu osakemarkkinoiden muuttuessa ja salkunhoitajan onnistuessa optimaalisesti.

Osakemarkkinat laskussa

Osakemarkkinat nousussa

Korkoa tuottavat
arvopaperit

KUVIO 10. Yhdistelmärahaston rakenteen muuttuminen salkunhoitajan onnistuessa optimaalisesti (Puttonen & Repo 2011, 35).

Danske Invest Eurooppa Yhdistelmä sijoittaa varansa hajautetusti julkisen kaupankäynnin kohteena oleviin eurooppalaisten yhtiöiden osakkeisiin ja osakesidonnaisiin arvopapereihin sekä euromääräisiin korkoinstrumentteihin. Tällä hetkellä rahaston suurimmat sijoituskohteet ovat suomalaiset osakkeet (30,1 % koko rahaston arvosta), eurooppalaiset osakkeet (23,7 %) ja valtioiden joukkovelkakirjalainat (24,8 %). Rahaston osake- ja korkopainotus vaihtelee markkinatilanteiden mukaan siten, että osake- ja korkopohjaisten sijoitusten osuus vaihtelee välillä 25–75 prosenttia. Normaalitilanteessa sijoitusjakauma on 50 prosenttia osakemarkkinoille ja toiset 50 prosenttia korkomarkkinoille. Tämän takia rahastoa suositellaankin sijoittajille, jotka tavoittelevat korkorahastoa suurempaa tuottoa, mutta pienemmällä riskillä kuin osakerahastot. (Danske Invest 2011d, hakupäivä 27.4.2011.)

7.4 Ratkaisurahastot

Sampo Pankin omien ratkaisurahastojen sijoitustoimintojen tavoite on pyrkiä sijoittamaan rahastojen varat pääosin suomalaisten ja ulkomaisten rahastojen osuuksiin, jotka sijoittavat varansa edelleen kansainvälisille osakemarkkinoille tai euroalueen korkomarkkinoille. Yksinkertaisesti kerrottuna yhdistelmärahaston ero ratkaisurahastoon on se, että ratkaisurahasto on ”rahastojen rahasto”, mutta muuten toimii samalla tavalla kuin yhdistelmärahasto. Eli kun osakemarkkinat nousevat, salkunhoitaja sijoittaa osakerahastoihin ja kun osakemarkkinat laskevat, salkunhoitaja sijoittaa korkomarkkinoille. (Sampo Pankki 2011d, hakupäivä 27.4.2011.)

Sampo Kompassi 25 on yhdistelmärahasto, mikä sijoittaa niin korko- kuin osakemarkkinoille. Rahaston perusnäkemysten mukaan sijoitusjakaumassa 25 prosenttia on sijoitettu osakerahastoihin ja 75 prosenttia korkorahastoihin. Rahaston sijoituspolitiikan mukaan rahasto voi kuitenkin sijoittaa 0–50 prosenttia osakerahastoihin ja 50–100 prosenttia korkomarkkinoille, mutta enintään 20 prosenttia yhteen rahastoon kerrallaan. Sen lisäksi, että ratkaisurahasto sijoittaa pääsääntöisesti rahastoihin, voi se sijoittaa suoraan osakkeisiin ja johdannaisiin arvonnousua tavoitellessa. Tämä antaa pelivaraa

salkunhoitajalle muuttuvissa markkinatilanteissa kuten kuviossa kymmenen on esitetty. Tällä hetkellä suurimmat sijoituskohteet ovat Danske Invest Euro Yrityslaina (15,0 % rahaston arvon osuus), Blackrock-US Dollar High Yield Bond Fund A2 (7,1 %) ja Danske Invest Euro High Yield (7,0 %) (Danske Invest 2011m, 5.3.2011.)

7.5 Hedgerahastot

Osakerahastojen yrittäessä voittaa tietyn vertailuindeksin, hedgerahastot tavoittelevat absoluuttista tuottoa eli positiivista arvon kehitystä jokaisessa markkinatilanteessa. Hedgerahastoja on vaikea määritellä tarkasti, sillä ne sijoittavat niin korko- kuin osakemarkkinoilla, käyttää muun muassa velkavipua ja johdannaisia. Hedgerahastot siis käyttävät kaikkia mahdollisia sijoittamisen keinoja, jotka parhaiten sopivat jokaiseen markkinatilanteeseen. Absoluuttisen tuoton tavoittelussa salkun hoitajan henkilökohtainen ammattitaito on ratkaiseva tekijä kovassa sijoituskilpailussa. Pääsääntöisesti hedgerahastoihin sijoittavat instituutiot, sillä vähimmäismerkinnät ovat melko suuria piensijoittajalle. (Melender 2008, 61.)

Danske Investin hedgerahasto 3C Edge sijoittaa pääsääntöisesti suomalaisiin yrityksiin ja yrittää sieltä löytää yli- ja aliarvostettujen osakkeiden tuottoerot ja sen kautta tavoittaa absoluuttista tuottoa. Kyseisen rahaston minimimerkintä on 50 000 euroa, mikä eroaa huomattavasti esimerkiksi Sampo Pankin suosituimman sijoitusrahastokohteen Sampo Kompassi 25:n minimimerkinnästä, joka on 30 euroa kuukaudessa. (Danske Invest 2011a, hakupäivä 4.3.2011).

Tosin piensijoittajalla on mahdollista päästä hedgerahastotoimintaan mukaan myös pienemmillä summilla. Nimittäin esimerkiksi Danske Invest Neutralin minimimerkintä on 500 euroa tai 30 euroa kuukaudessa. (Danske Invest 2011g, hakupäivä 3.5.2011.) Rahaston tavoite on aktiivisen omaisuudenhoidon keinoin saada rahastoon sijoitetuille varoille tuotto, joka ylittää lyhyen koron rahastojen korkotuoton ja kaikissa markkinatilanteissa rahastoarvo-osuuden olevan yli yhden vuodessa. (Puttonen & Repo 2011, 73.)

7.6 Erikoisrahastot

Kun jokin rahasto poikkeaa sijoituspolitiikassaan riskin hajauttamisen periaatteista, kutsutaan sitä erikoisrahastoksi. Tällaisia rahastoja ovat esimerkiksi vipurahastot, jotka käyttävät sijoitustoiminnassaan johdannaisopimuksia, kuten optioita ja termiinejä tavoitellessaan keskimääräistä parempaa tuottoa. Muun muassa aikaisemmin esitelty Kontra-rahasto, on vipurahasto. (Finanssialan keskusliitto 2010b, hakupäivä 4.3.2011.)

Myös indeksirahastot kuuluvat erikoisrahastoihin, koska jonkin osakkeen tai osakkeiden paino indeksissä voi ylittää 10 prosenttia koko rahaston arvosta. Nimensä indeksirahastot saavat siitä, että ne sijoittavat kohdeindeksiensä osakkeisiin kohdeindeksin painojen mukaan. Esimerkiksi osakemarkkinoilla toimiva indeksirahasto ei poimi sattumalta yritysten osakkeita salkkuunsa vaan sijoittaa valitsemansa indeksin mukaan. Jos rahasto seuraa esimerkiksi OMX Helsinki 25-indeksiä, on kyseisessä rahastossa samoja osakkeita samassa suhteessa kuin indeksissä. Eli jos OMX Helsinki 25-indeksissä Nokian osuus olisi 10 prosenttia, myös sitä seuraavalla indeksirahastolla Nokian osuus olisi omassa rahastossaan 10 prosenttia. (Simola 2010, 28.)

Danske Invest North America Enhanced Index erikoisrahasto sijoittaa varansa pääosin State Street Global Advisors hallinnoimaan enhanced indeksirahastoon, jonka varat sijoitetaan pääsääntöisesti pohjoisamerikkalaisten yhtiöiden osakkeisiin ja osakesidonnaisiin arvopapereihin. Rahaston sijoituspolitiikan tavoite on ylittää vertailuindeksiä MSCI North America 0,5-1,0 prosentilla vuosittain. Poiketen useimmista muista Danske Investin rahastoista, North America Enhanced Index ei sijoita johdannaisiin, sillä sijoitukset tehdään pääsääntöisesti valitun indeksin mukaisesti. (Danske Invest 2011h, hakupäivä 3.5.2011.)

7.7 Indeksiosuusrahasto

Indeksiosuusrahasto, joka tunnetaan toisella nimellä myös etf:nä (exchange-traded fund), on pörssinoteerattu rahasto, joka on ollut viime vuosina hurjassa kasvussa. Alkuvuonna 2009 etf:ien nettomerkinnät olivat 50 miljardia dollaria, kun samaan aikaan rahastoihin tuli vain viisi miljardia euroa. Suuren suosion myötä etf:ien tarjonnan määrä on laajennut erityisesti Pohjois-Amerikassa valtavasti hyvin lyhyessä ajassa. (Melender 2009, 8.) Mikäli Suomessa haluaa osallistua etf:illä käytävään kaupankäyntiin, on Suomessa vain yksi etf, Seligsonin OMXH25 – indeksiin kohdistuva tuote. (Hämäläinen 2009, 26–27).

Yksinkertaisuudessaan etf:n perustyyppi on edullinen, indeksiä passiivisesti seuraava tuote, joka sopii erityisesti pitkäaikaissäästämisen perustaksi. Rahastomuodon sijaan etf-tuote voi olla sijoitusyhtiö ja sijoituskohteet osakkeita. Esimerkiksi pitkään vain suursijoittajalle mahdollinen raaka-aine-sijoittaminen on tullut mahdolliseksi myös pienemmille sijoittajille. Esimerkiksi sijoittamalla U.S. Oil Fund etf:ään on mahdollista päästä öljymarkkinoille tai SPDR Gold Shares:iin sijoittamalla kultamarkkinoille hyvin pienillä vuosittaiskuluilla. (Hämäläinen 2009, 26–27 & 32.) Sijoitusrahastotyyppien kappaleen lopussa olevassa taulukossa neljä on koottuna kolmen eri sijoitusrahastotyyppin ominaispiirteitä.

TAULUKKO 4. Rahastojen ominaisuuksia (Hämäläinen 2009, 30; Danske Invest 2011c, hakupäivä 3.5.2011; Danske Invest 2011h, hakupäivä 3.5.2011).

	Osakerahasto	Indeksirahasto	ETF
Esimerkkituote	Danske Invest Eurooppa Osake	Danske Invest North America Enhanced Index	S&P 500 – indeksiosuus (SPY)
Sijoitustyyli	Aktiivinen	Passiivinen	Passiivinen
Salkunhoitajan työ	Osakkeiden ja muiden sijoituskohteiden valinta, painotuksista päättäminen ja sijoituskohteiden ostaminen	Salkun tasapainotus indeksien mukaisesti. Rahastomerkintöjen ja –lunastusten rahavirroista	Salkunhoitajaa ei juuri tarvita toteutusmekanismin vuoksi

	sekä myyminen	huolehtiminen	
Hallinnointipalkkiot	2-3 % pääomasta vuosittain	Alle prosentti pääomasta vuosittain	Alle promillesta alle prosenttiin pääomasta vuosittain
Oston ja myynnin kulut	Rahastoyhtiön perimät merkintä- ja lunastuspalkkiot, 1 prosenttia sijoituksen arvosta	Rahastoyhtiön perimät merkintä- ja lunastuspalkkiot, 0,1 prosenttia sijoituksen arvosta	Samat kaupankäynti-kulut omalla kuin välittäjällä. Muutamasta eurosta muutama kymppiin, isommilla summilla arvonmukaisesti
Muut kulut	Säilytyspalkkio sisältyy hallinnointipalkkioon	Säilytyspalkkio sisältyy hallinnointipalkkioon	Osakevälittäjän säilytyksestä mahdollisesti perimät kulut. Valuutanvaihtokulut, jos sijoituskohteeseen noteerataan muussa valuutassa kuin euroissa
Kulut yhteensä	Osakerahastot keskihintaisista kalliisiin	Indeksirahastot edulliset	Etft: halvoista keskihintaisiin ja osakevälittäjän perimistä palkkioista riippuvainen
Osto ja myynti	Toimeksiannot toteutetaan kerran päivässä	Toimeksiannot toteutetaan kerran päivässä	Pörssien aukioloaikoina
Kuinka osto tapahtuu?	Rahastoyhtiön kautta	Rahastoyhtiön kautta	Osakevälittäjän kautta pörssissä
Missä omistukset näkyvät?	Rahastoyhtiön sivuilla	Rahastoyhtiön sivuilla	Osakesijoitusalkussa
Arvonlaskenta	Kerran päivässä	Kerran päivässä	Virallisesti kerran päivässä
Sijoittajalta vaadittava perehtyminen	Keskimääräinen: tulee osata valita ensin oikea markkinasegmentti, sen jälkeen rahastoista sopivin	Pieni: tulee osata valita oikea markkinasegmentti	Suuri: tulee osata valita haluttu markkinasegmentti ja valita oikea tuote. Informaatiota ei yleensä ole saatavilla suomeksi. Ongelmatilanteiden selvittely voi olla vaikeaa
Plussat	Helppo saatavuus osakerahastoilla – näitä pankit markkinoivat. Valikoima riittävän suuri	Edulliset kustannukset	Erittäin laaja valikoima. Edulliset kustannukset, kun ostoerä on riittävän suuri
Miinukset	Sopivimman tuotteen ja salkunhoitajan löytäminen hankalaa. Kustannukset korkeat pitkäaikaissijoittajalle	Valikoima Suomessa valitettavan niukka	Tiedonsaanti hankalaa

8 SIJOITUSRAHASTOJEN VERTAILU

Sijoitusrahastot ovat vertailtavissa useiden eri kriteerien välillä kuten toisiin rahastoihin, suoriin osake- ja joukkovelkakirjasijoituksiin sekä säästö- ja talletustileihin. Esimerkiksi kotimaisia osakerahastoja voi verrata Helsingin pörssin OMX Helsinki Cap -indeksiin ja kotimaisia korkorahastoja voi verrata pankkien maksamiin talletustilien korkoihin. (Finanssialan keskusliitto 2010a, hakupäivä 23.3.2011.)

8.1 Sijoitusrahastojen keskinäinen vertailu

Sijoitusrahastoja voidaan vertailla keskenään muun muassa rahastojen kulujen suhteen. Tässä vertailussa helpottaa esimerkiksi TER-luku (Total Expense Ratio), mikä ilmoittaa sijoitusrahastojen toteutuneet kulut suhteutettuna rahastojen pääomiin. TER-lukuun sisältyvät hallinnointi- ja säilytyspalkkiot, tilinhoito ja muut pankkikulut, sekä mahdolliset muut palkkiot, joita syntyy ulkomaille rekisteröidyissä rahastoissa. Se ei kuitenkaan ota huomioon merkintä- ja lunastuspalkkioita, sillä ne ovat kertaluonteisia ja muutenkin helposti laskettavissa. TER-luku ei ota huomioon myöskään kaupankäyntikuluja, sillä niitä syntyy satunnaisesti eikä niitä voi etukäteen tietää. Kaupankäyntikulut ovat myös riippuvaisia salkunhoitotyylstä, eli hoidetaanko salkkua aktiivisesti vai passiivisesti, sillä mitä aktiivisempi rahasto sen enemmän kaupankäyntikuluja. (Vanhanen 2010, 14–15.)

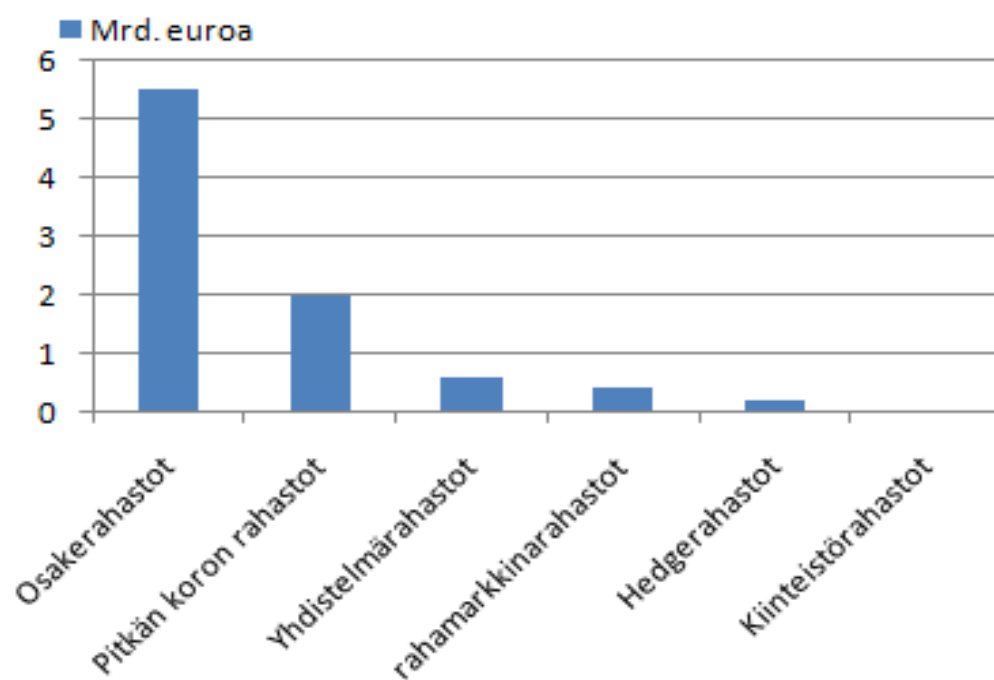
TER-luvun vaihteluväli kotimaisissa osakerahastoissa on melko suuri. Pienimmällään se oli tammikuussa 2010 julkaistussa rahastoraportissa 0,17 ja suurimmillaan 7,88 prosenttia. Valtaosa TER-luvuista kuitenkin sijoittuu 1-2 prosentin joukkoon. Kyseinen prosenttiluku kertoo, kuinka suuren osuuden rahaston kulut verottavat vuodessa rahaston keskimääräisestä pääomasta. Korkea TER-luku kertoo, että rahaston rakenne on kallis. Tässä tapauksessa kannattaa kuitenkin huomioida rahaston tuotto. Mikäli tuotto on hyvä, voi rahasto olla sijoittajalle houkutteleva vaihtoehto, mutta mikäli tuotto on heikko, ei sijoittaja kiinnostu rahastosta. Tyypillisesti kehittyviin maihin liittyvät rahastot

ovat rakenteeltaan kalliita, koska sijoituspäätöksissä käytetään kotimaisia ja paikallisia ammattilaisia, joiden palkkiot nostavat TER-lukua. Toisessa päässä ovat indeksirahastot, joilla on usein alhainen TER-luku, sillä indeksirahastojen sijoitusmallit ovat matemaattisia ja usein salkunhoitotyyliltään passiivisia. Puutteistaan huolimatta, TER-luku on hyödyllinen väline rahastojen vertailuun, josta käy ilmi kaikki oleelliset rahaston kulut. (Vanhanen 2010, 14–15.)

Kulujen lisäksi helposti vertailtavissa on eri sijoitusrahastojen historiallinen tuotto, mikä saa usein sijoittajat tekemään valintansa rahaston suhteen. Vaikka historiallinen tuotto ei ole tae tulevasta, saattaa se silti kertoa esimerkiksi kyseisen rahaston salkunhoitajan ammattitaidosta. (Puttonen & Repo 2011, 119.)

8.2 Osakesijoittaminen paras vaihtoehto

Vaikka markkinoilta löytyy paljon erilaisia sijoitusrahoitustyyppejä, ovat osakerahastot edelleen kaikista tuottavin vaihtoehto. Erityisesti pitkällä aikavälillä tarkasteltaessa, osakesijoittamisen tuotto niin koti- kuin ulkomailla on ollut tuottavin sijoitusvaihtoehto. Kuviossa yksitoista on esitetty vuoden 2009 Suomen sijoitusrahastojen voitot, mikä selkeästi osoittaa osakerahastojen onnistunutta aktiivista salkunhoitotyyliä. (Puttonen 2009b, 30–32.)

KUVIO 11. Sijoitusrahastojen tilikauden voitto rahastotyypeittäin vuonna 2009 (Suomen Pankki 2010, hakupäivä 14.3.2011).

8.3 Morningstar – analyysiyritys

Morningstar on johtava, itsenäinen, luotettu ja oivaltava sijoitusasiantuntijayritys, joka toimii Pohjois-Amerikassa, Euroopassa, Australiassa ja Aasiassa. He tarjoavat Internet- ja ohjelmistotuotteita sekä -palveluita, niin yksilöille, sijoitusneuvojille ja säätiöille. Tällä hetkellä Morningstar palveluita hyödyntää yli 6,1 miljoonaa käyttäjää. Heidän tietoperustansa koostuu noin 350 000 sijoitustarjonnasta kuten pörssi- ja sijoitusrahastotiedoista sekä yli neljästä miljoonasta ajankohtaisista pääomamarkkinatiedoista kuten indekseistä, futuureista ja optioista. (Morningstar 2011b, hakupäivä 17.3.2011.)

Yksi tunnetuimmista Morningstar – instrumenteista on Morningstar tähtiluokitus, joka jakaa rahastot viiteen luokkaan. Sijoitusrahastoissa ylimmän, eli viisi tähteä saa kunkin sijoitusrahastokategorian 10 % rahastoista, 22,5 % saa 4 tähteä, 35 % saa 3 tähteä, 22,5 % saa 2 tähteä ja 10 % saa yhden tähden. Taulukossa viisi on esitetty edellä mainittu tähtiluokitusjaottelu. (Morningstar 2011a, hakupäivä 17.3.2011.)

TAULUKKO 5. Morningstar-tähtiluokitus (Morningstar 2011a, Hakupäivä 17.3.2011).

Morningstar-tähtiluokitus

5 tähteä	10 % rahastokategorian parhaat rahastot
4 tähteä	22,5 % rahastokategorian keskiarvoa paremmat rahastot
3 tähteä	35 % rahastokategorian keskiarvorahastot
2 tähteä	22,5 % rahastokategorian keskiarvoa huonommat rahastot
1 tähti	10 % rahastokategorian huonoimmat rahastot

Morningstar tähtiluokitusta arvosteltaessa otetaan huomioon erityisesti arvosteltavan rahaston tuotto riskiin nähden menneisyydessä. Mitä isompi riski rahastolla on, sen suurempi pitää olla tuoton, jotta rahasto saa viisi tähteä. Toisaalta pieniriskisillä rahastoilla ei tarvitse suhteessa olla niin isot tuotot saadakseen viisi tähteä, kuin isoriskisillä. (Morningstar 2011a, hakupäivä 17.3.2011.) Tällä hetkellä Danske Investillä on kahdeksan viiden tähden rahastoa: Danske Invest Eurooppa Yhdistelmä, Danske Invest Kestävä Arvo Osake, Sampo Kompassi Korko, Sampo Kompassi 25, Sampo Kompassi 50, Sampo Korko, Sampo Yhteiskorko ja Sampo Yhteiskorko Plus. (Sampo Pankki 2011e, hakupäivä 3.5.2011.) Raportin liitteessä kaksi on luetteloitu edellä mainittujen kahdeksan viiden tähden rahaston lisäksi kaikki muutkin Danske Investin rahastot Morningstarluokituksineen.

9 POHDINTA

Opinnäytetyöni tavoite oli luoda sellainen sijoitusrahastomateriaali, jonka sijoitusrahastomaailmasta tietämätön voisi lukea ja erityisesti ymmärtää lukemansa. Tämän lisäksi tavoitteeni oli tuoda alan ammattilaisille lisäarvoa, tai ainakin muistuttaa heitä sijoitusrahastojen peruseräperiaatteista. Sitä, pääsinkö tähän tavoitteeseen, pystyy parhaiten arvioimaan opinnäytetyöni lukija. Tässä vaiheessa lukijan olisi ymmärtää suurin piirtein mikä on sijoitusrahasto, mitä riskejä ja etuja sijoitusrahastoissa on, sekä millaisia sijoitusrahastoja on olemassa. Mikäli lukijasta tuntuu, että hän ymmärtää nämä asiat tässä vaiheessa, olen onnistunut saavuttamaan tavoitteeni.

Omasta mielestäni saavutin asettamani tavoitteeni, sillä myös minulle sijoitusrahastomaailma oli lähes täysin uutta, minkä takia asiat ovat hyvin selkeästi kirjoitettu. Uskon myös, että käyttämäni kuviot ja esimerkit tukevat hyvin teoriaosuuksia, mikä entisestään auttaa ymmärtämään ajoittain hieman hankalaa sijoitusrahastomaailmaa.

Tärkein tutkimusmenetelmä toiminnalliseen opinnäytetyöhöni oli kirjoituspöytätyö. Tämän lisäksi tein kaksi haastattelua, joiden tarkoitus oli saada sijoitusammattilaisten mielipiteitä siitä, mitä heidän mielestään sijoitusrahastomateriaalin tulisi sisältää. Opinnäytetyöprosessin aikana kävin myös ensimmäistä kertaa pörssisäätiön järjestämässä puolivuositaisessa pörssi-illassa, joka tosin oli pääsääntöisesti suomalaisten yritysten esittelyä, eikä valitettavasti tuonut mitään lisäarvoa työlleni.

Oikeiden lähteiden löytäminen opinnäytetyöhöni oli aluksi haastavaa. Luulin osaavani käyttää esimerkiksi Leevi ja Nelli ohjelmia, mutta huomasin, että niiden käytössä oli kuitenkin puutteita. Tutkimusseminaari kurssin suorittaminen loppuun ja vierailu koulumme kirjaston työntekijän hakuopastustunnilla auttoivat minua kuitenkin saamaan viimeiset tärkeät aineistot haltuuni ja etsimään lisäaineistoa käyttäen kyseisiä ohjelmia.

Vaikka opinnäytetyössäni on selkeästi muutama teos, joihin viitataan usein, mielestäni lähteet ovat yleisesti hyviä ja erittäin ajankohtaisia. Pohdin myös englanninkielisiin kirjoihin perehtymistä ja viittaamista, mutta huomasin, että aiheeni oli sen verran vaikea, että välillä myös suomenkielisen aineiston sisäistäminen oli haastavaa. Tämän takia lähteeni koostuvatkin muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta vain suomenkielisistä lähteistä.

Opinnäytetyöprosessini kenties suurin ongelma oli aiheen rajaaminen. Vaikka aihe oli jo varhain selvillä, sen rajaaminen alkoi hahmottua vasta kun aloitin tekstin kirjoittamisen. Lopulliseen rajaukseen päädyin käytyäni keskustelemassa toimeksiantajani kanssa opinnäytetyöprosessin puolesta välissä. Tuolloin suljimme esimerkiksi pitkäaikaissäästämisen (PS) pois, sillä toimeksiantajani mukaan PS ei varsinaisesti enää kuulunut aiheeseeni. Mielestäni tämä oli opinnäytetyön lopullisen tuotoksen kannalta hyvä asia, sillä vaikka eläkesäästämällä voidaan sijoittaa samoihin Danske Invest rahastoihin, on eläkesäästämässä paljon sellaisia asioita, joita tavallisessa sijoitusrahastosäästämässä ei ole.

Opinnäytetyöprosessin alussa pohdin mahdollisia tutkimuksia liittyen sijoitusrahastoihin, mutta tuloksetta. Tämä johtuu osittain siitä, että ammattilaiset, kuten Morningstar – analyysiyritys, keräävät ja analysoivat paljon tietoa päivittäin sijoitusrahastoista, ettei yhden opiskelijan tutkimus toisi paljoa lisäarvoa. Haastattelujen pohjalta mieleeni tuli kuitenkin sellainen tutkimus, jossa käytäisiin ”mystery asiakkaana” sijoitusneuvontatilanteista eri pankeissa ja luotaisiin niiden perusteella opas sijoitusneuvontatilanteisiin. Uskon, että kyseisen tutkimuksen tekijänä tulisi olla sijoitusneuvoja, jolloin oppaassa voisi olla esimerkiksi ohjeita, miten selviytyä haastavista tilanteista ja asiakkaista.

Kun sain rajauksen tehtyä opinnäytetyölleni, loppu työskentely sujui ongelmitta. Olin tiukkaa aikatauluani hieman etuajassa, eikä muitakaan suurempia ongelmia esiintynyt työskentelyn aikana. Kokonaisuudessaan olenkin tyytyväinen lopulliseen tuotokseeni sijoitusrahastomateriaalistani. Henkilökohtaisesti suurin etu minulle oli perinpohjainen tutustuminen sijoitusrahastoihin, sekä tutustuminen Danske Invest rahastoihin, josta tulee varmasti olemaan erittäin paljon hyötyä tulevassa työssäni Sampo Pankissa.

LÄHTEET

Danske Invest. 2011a. 3C Edge. Hakupäivä 26.4.2011.
http://www.danskeinvest.fi/pdf/simplified_SMPFI_2601.pdf.

Danske Invest. 2011b. Euro high Yield. Hakupäivä 3.5.2011.
http://www.danskeinvest.fi/pdf/simplified_SMPFI_2410.pdf.

Danske Invest. 2011c. Eurooppa Osake. Hakupäivä 26.4.2011.
http://www.danskeinvest.fi/pdf/simplified_SMPFI_2443.pdf.

Danske Invest. 2011d. Eurooppa Yhdistelmä. Hakupäivä 27.4.2011.
http://www.danskeinvest.fi/pdf/simplified_SMPFI_2446.pdf.

Danske Invest. 2011e. Global Tech. Hakupäivä 26.4.2011.
http://www.danskeinvest.fi/pdf/simplified_SMPFI_2370.pdf.

Danske Invest. 2011f. Kontra. Hakupäivä 3.5.2011.
http://www.danskeinvest.fi/pdf/simplified_SMPFI_2361.pdf.

Danske Invest. 2011g. Neutral. Hakupäivä 3.5.2011.
http://www.danskeinvest.fi/pdf/simplified_SMPFI_2366.pdf.

Danske Invest. 2011h. North America Enhanced Index. Hakupäivä 3.5.2011.
http://www.danskeinvest.fi/pdf/simplified_SMPFI_2389.pdf.

Danske Invest. 2011i. Rahastojen osuudenarvot & tuotot. Hakupäivä 2.5.2011.
http://www.danskeinvest.fi/plsql/fane_blad.leaf_engine_sharepoint?p_adm=0.

Danske Invest. 2011j. Rahastot. Hakupäivä 4.3.2011.
<http://www.danskeinvest.fi/>.

Danske Invest. 2011k. Russia. Hakupäivä 3.5.2011.
http://www.danskeinvest.fi/pdf/simplified_SMPFI_2307.pdf.

Danske Invest. 2011l. Salkunhoitajat. Hakupäivä 2.5.2011.
http://www.danskeinvest.fi/plsql/menu.db_menu_main?p_active=N&p_mother_i

d=8&p_menu_id=800&p_language=59&p_menu_type=ABOUT_DANSKE&p_vafdeling=1.

Danske Invest. 2011m. Sampo Kompassi 25. Hakupäivä 4.3.2011.
http://www.danskeinvest.fi/pdf/rules_SMPFI_2309.pdf.

Danske Invest. 2011n. Sampo Obligaatio. Hakupäivä 26.4.2011.
http://www.danskeinvest.fi/pdf/simplified_SMPFI_2436.pdf.

Danske Invest. 2011o. Sampo Korko. Hakupäivä 27.4.2011.
http://www.danskeinvest.com/pdf/faktaside_SMPFI_2437.pdf.

Euribor. 2009a. Euriborkorko. Hakupäivä 7.4.2011. <http://euribor.fi/>.

Euribor. 2009b. Lainaa. Hakupäivä 7.4.2011. <http://euribor.fi/lainaa/>.

Euribor-rates. 2010. Euribor panelbanks. Hakupäivä 7.4.2011.
<http://www.euribor-rates.eu/panelbanks.asp>.

Finanssialan keskusliitto. 2007. Mikä on sijoitusrahasto? Hakupäivä 7.3.2011.
<http://www.pankkiyhdistys.fi/yrittajyyys/sijoitus/sijoitusrahastot.htm>.

Finanssialan keskusliitto. 2010a. Rahastosäästäminen. Hakupäivä 7.3.2011.
http://www.fkl.fi/www/page/fk_www_7801.

Finanssialan keskusliitto. 2010b. Rahastotyypit. Hakupäivä 4.3.2011.
http://www.fkl.fi/www/page/fk_www_7803.

Hämäläinen, K. 2009. ETF on hittituote. Arvopaperi 29 (Suuri sijoitusrahasto-opas 2009), 26–32.

Kallunki, J-P., Martikainen, M. & Niemelä, J. 2007. Ammattimainen sijoittaminen. 5. uudistettu painos. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Kauppalehti. 2011. Indeksi: OMX Helsinki 25. Hakupäivä 2.5.2011.
<http://www.kauppalehti.fi/5/i/porssi/porssikurssit/indexi.jsp?indid=OMXH25>.

Knüpfer, S. & Puttonen, V. 2009. Moderni rahoitus. 4. uudistettu painos. Helsinki: WSOYpro.

Melender, T. 2008. Rahastomaailma pähkinäkuoressa. Arvopaperi 28 (Suuri sijoitusrahasto-opas 2008), 59–61.

Melender, T. 2009. Etf:t huimassa suosiossa. Arvopaperi 29 (Suuri sijoitusrahasto-opas 2009), 8.

Moody's. 2011. Rating symbols and definitions. Hakupäivä 27.4.2011. http://www.moody's.com/researchdocumentcontentpage.aspx?docid=PBC_79004.

Morningstar. 2011a, FAQ: The Morningstar Ratings for Stock. Hakupäivä 17.3.2011. <http://news.morningstar.com/articlenet/article.aspx?id=4982#anchor3>.

Morningstar. 2011b. Who we are. Hakupäivä 17.3.2011. <http://corporate.morningstar.com/uk/asp/subject.aspx?xmlfile=485.xml>.

Muukkonen, H. 2011. Rahastosijoittajat säikähtävät kriisejä. Talouselämä 21.1.2011, 47.

Myyntipääällikkö (ennen sijoitusneuvoja). Sampo Pankki. 2011. Haastattelu 11.4.2011.

MSN money. 2011. S&P 500 Index. Hakupäivä 23.3.2011. <http://moneycentral.msn.com/investor/charts/chartdl.aspx?CB=1&D4=1&DD=1&D5=0&DCS=2&MA0=0&MA1=0&C5=7&C5D=1&C6=2010&C7=3&C7D=31&C8=2011&C9=0&CF=0&symbol=%24INX&nocookie=1&SZ=0&CP=0&PT=9>.

Nasdaq OMX. 2010. Opi osakkeet. 5. painos. Helsinki: Nasdaq OMX.

Peltomäki, J. 2010. Sijoittajien Baabelin torni. ViisasRaha 8/2010, 35.

Puttonen, V. 2009a. Finanssikriisi – elämää taantuman keskellä. Helsinki: Talentum.

Puttonen, V. 2009b. Osta halvalla, myy kalliilla. Helsinki: WSOYpro Oy.

Puttonen, V. & Repo, E. 2011. Miten sijoitan rahastoihin. 5. uudistettu painos. Helsinki: WSOYpro Oy.

Pörssisäätiö. 2009a. Johdannaiset. Hakupäivä 8.3.2011.
<http://www.porssisaatio.fi/artikkelit/sijoitusrahasto-opas,1>.

Pörssisäätiö. 2009b. Riskit. Hakupäivä 23.3.2011.
<http://www.porssisaatio.fi/artikkelit/sijoitusrahasto-opas,5>.

Roine, S-L. & Toivonen, S. 2010. Sijoittajan vero-opas 2010, 6–7.

Sampo Pankki 2011a. Hyvä pankki suomalaisille. Hakupäivä 5.4.2011.
<http://www.sampopankki.fi/fi-fi/TietoaSampoPankista/SampoPankkilyhyesti/Tietoapankista/Pages/Tietoapankista.aspx>.

Sampo Pankki 2011b. Meidän visiomme ja missiomme. Hakupäivä 5.4.2011.
<http://www.sampopankki.fi/fi-fi/TietoaSampoPankista/SampoPankkilyhyesti/Tietoapankista/VisioJaPamaara/Pages/VisioJaPaamaara.aspx>.

Sampo Pankki. 2011c. Postisäästöpankista nykypäivään. Hakupäivä 5.4.2011.
<http://www.sampopankki.fi/fi-fi/TietoaSampoPankista/SampoPankkilyhyesti/Historia/Pages/Historia.aspx>.

Sampo Pankki. 2011d. Ratkaisurahastot. Hakupäivä 27.4.2011.
<http://www.sampopankki.fi/fi-fi/Henkiloasiakkaat/Saasta-ja-sijoita/rahastot/Pages/Ratkaisurahastot.aspx>.

Sampo Pankki. 2011e. Suomen suosituin yhdistelmärahasto on Sampo Kompassi 25. Hakupäivä 2.5.2011. <http://www.sampopankki.fi/fi-fi/TietoaSampoPankista/media/Tiedotteet/Pages/Suomensuosituinyhdistelm%C3%A4rahastoonSampoKompassi25.aspx>.

Sijoitusasiantuntija. Sampo Pankki. 2011. Haastattelu 20.4.2011.

Sijoitusrahastolaki 29.1.1999/48.

Simola, U. 2010. Kulupihin säästäjän sijoitusrahasto ei hosu eikä hötkyile. Taloustaito 27.1.2010, 28–31.

Standard & Poor's. 2011. Credit ratings definitions and FAQ's. Hakupäivä 27.4.2011. <http://www.standardandpoors.com/ratings/definitions-and-faqs/en/us>.

Suomen Pankki. 2010. Sijoitusrahastojen tilinpäätöstiedot 2009. Hakupäivä 14.3.2011. <http://www.suomenpankki.fi/fi/tilastot/sijoitusrahastot/Pages/tilinpaatostiedot2009.aspx>.

Vanhanen, H. 2010. Katse rahaston kuluihin. Kauppalehti 26.2.2010, 14–15.

LIITTEET

Liite 1: Haastattelulomake

Liite 2: Danske Invest rahastot ja Morningstarluokitukset

Taustaa:

1. Ammatti:

2. Koulutus:

3. Kuinka kauan olet työskennellyt sijoittamisen parissa?

4. Minkä takia olet valinnut tämän uran?

Sijoitusrahastot:

5. Mitä mieltä olet sijoitusrahastoista?(Yleinen mielipide)

6. Mitkä ovat sijoitusrahastojen suurimmat edut?

7. Entä mitkä ovat sijoitusrahastojen suurimmat riskit?

8. Miten riskeihin voidaan varautua?

9. Mitkä ovat tärkeimmät asiat vertaillessa sijoitusrahastoja keskenään?
(Tuotto, kulut, Morningstar-luokitus tai jokin muu tunnus luku)

10. Mitkä ovat kolme tärkeintä asiaa, jotka tulisi tietää ja ymmärtää
sijoitusrahastoista?

11. Vapaa sana sijoitusrahastoista

Kaupankäyntitilanne:

12. Miten kaupankäyntitilanne etenee?

13. Mikä on vaikeinta selittää asiakkaalle?

14. Mistä asiakkaat kysyvät eniten?

Danske Investin rahastot ja Morningstarluokitukset:

LIITE 2

3C Edge K	★★★
Arvo Euro Value K	★★★
Arvo Euro Value T	★★★
Arvo Finland Value K	★★★★
Arvo Finland Value T	★★★★
Arvo Nordic Value K	★★★
Arvo Nordic Value T	★★★
Danske Invest Arvo Venäjä K	★
Danske Invest Arvo Venäjä T	★★
Danske Invest Baltic Equity K	★★★
Danske Invest Baltic Equity T	★★★
Danske Invest China K	★★
Danske Invest China T	★★
Danske Invest Em. Markets Debt K	★★
Danske Invest Em. Markets Debt T	★★
Danske Invest Emerging Asia K	★★★
Danske Invest Emerging Asia T	★★★
Danske Invest Euro Gov. Bond Index K	★★★★
Danske Invest Euro Gov. Bond Index T	★★★★
Danske Invest Euro High Yield K	★★★
Danske Invest Euro High Yield T	★★★
Danske Invest Euro Korko K	★★★★
Danske Invest Euro Korko T	★★★★
Danske Invest Euro Yrityslaina K	★★★★
Danske Invest Euro Yrityslaina T	★★★★
Danske Invest Eurooppa Osake K	★★★★
Danske Invest Eurooppa Osake T	★★★★
Danske Invest Eurooppa Yhdistelmä K	★★★★★
Danske Invest Eurooppa Yhdistelmä T	★★★★★
Danske Invest Europe Enhanced Index K	★★★★
Danske Invest Europe Enhanced Index T	★★★★
Danske Invest European Small Cap K	★★★
Danske Invest European Small Cap T	★★★
Danske Invest Finland K	★★
Danske Invest Finland T	★★
Danske Invest Global Performers K	★★★
Danske Invest Global Performers T	★★★
Danske Invest Global Tech K	★★★★★
Danske Invest Global Tech T	★★★★★
Danske Invest High Yield K	★★★
Danske Invest High Yield T	★★★★

Danske Invest India K	★
Danske Invest India T	★
Danske Invest Itä-Eurooppa Konvergenssi K	★★★★
Danske Invest Itä-Eurooppa Konvergenssi T	★★★★
Danske Invest Japani Osake K	★★★★
Danske Invest Japani Osake T	★★★★
Danske Invest Kehitt. Osakemarkk. K	★★★
Danske Invest Kehitt. Osakemarkk. T	★★★
Danske Invest Kestävä Arvo Korko K	★★★★
Danske Invest Kestävä Arvo Korko T	★★★★
Danske Invest Kestävä Arvo Osake K	★★★★★
Danske Invest Kestävä Arvo Osake T	★★★★★
Danske Invest Kiinteistö K	★★★
Danske Invest Kiinteistö T	★★★
Danske Invest Kontra K	★★★
Danske Invest Kulta K	★★★★
Danske Invest Kulta T	★★★★
Danske Invest Latin America K	★★★
Danske Invest Latin America T	★★★
Danske Invest MediLife K	★★★
Danske Invest MediLife T	★★★
Danske Invest Mustameri K	★★★
Danske Invest Mustameri T	★★★
Danske Invest Neutral K	★★★
Danske Invest Neutral T	★★★
Danske Invest North Am. Enh. Index K	★★★★
Danske Invest North Am. Enh. Index T	★★★★
Danske Invest Pohjois-Amerikka Osake K	★★
Danske Invest Pohjois-Amerikka Osake T	★★
Danske Invest Pohjoisen Parhaat K	★★★
Danske Invest Pohjoisen Parhaat T	★★
Danske Invest Raaka-aine K	★★
Danske Invest Raaka-aine T	★★
Danske Invest Reaalikorko Maailma K	
Danske Invest Russia K	★★★
Danske Invest Russia Small Cap K	★★★
Danske Invest Russia Small Cap T	★★★
Danske Invest Russia T	★★★
Danske Invest Suomi Kasvuosake K	★★
Danske Invest Suomi Kasvuosake T	★★
Danske Invest Suomi Osake K	★★
Danske Invest Suomi Osake T	★★

Danske Invest Suomi Yhteisöosake K	★★★
Danske Invest Suomi Yhteisöosake T	★★★
Danske Invest Trans-Balkan K	★★
Danske Invest Trans-Balkan T	★★
Danske Invest US Small Cap Value K	★★★
Danske Invest US Small Cap Value T	★★★
Eliksir K	★★★
Sampo Kompassi 25 K	★★★★★
Sampo Kompassi 25 T	★★★★★
Sampo Kompassi 50 K	★★★★
Sampo Kompassi 50 T	★★★★
Sampo Kompassi 75 K	★★★★
Sampo Kompassi 75 T	★★★★
Sampo Kompassi Korko K	★★★★★
Sampo Kompassi Korko T	★★★★★
Sampo Kompassi Osake K	★★★★
Sampo Kompassi Osake T	★★★★
Sampo Korko K	★★★★★
Sampo Korko T	★★★★★
Sampo Kultapossu K	★★★★
Sampo Obligaatio K	★★
Sampo Obligaatio T	★★
Sampo Tavoite 2020 K	
Sampo Tavoite 2020 T	
Sampo Tavoite 2030 K	
Sampo Tavoite 2030 T	
Sampo Tavoite 2040 K	
Sampo Tavoite 2040 T	
Sampo Valtionobligaatio K	★★★
Sampo Valtionobligaatio T	★★★
Sampo Yhteisökorko K	★★★★★
Sampo Yhteisökorko Plus K	★★★★★
Sampo Yhteisökorko Plus T	★★★★★
Sampo Yhteisökorko T	★★★★★
Sampo Yhteisöobligaatio K	★★★
Sampo Yhteisöobligaatio T	★★★

(Danske Invest 2011j, hakupäivä 13.5.2011.)